

EL TIEMPO Laikas

Lapkritis - Noviembre 1948 - I metai. Nr. 3

Nežinomo Kareivio kapas Karo muzėjaus sodelyje Kaune.
Vėlinėse, lapkričio 2 d., čia vykdavo didelės iškilmės žuvusiems už tėvynę pagerbti.

Mes gedime tėvų, sūnų ir partizanų
Tėvynės parblokštos žmonių kraujų klanuos...
Bendros kančios žiedai vainikais laisvę puoš. —
O Dieve, nuodėmes atleiski jų ir mano...

FAUSTAS KIRŠA.

"Laiko" Rėmėjai

"LAIKO" GARBĖS LEIDĖJAI

Emilija Čekanauskienė, Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas.

Inž. JONAS RAMANAUSKAS yra trečiojo "LAIKO" numerio finansuotojas ir jo Garbės Leidėjas. Gimęs 1918 m. Rytų Lietuvoje, p. J. Ramanauskas baigė valstybinę "Aušros" Berniukų gimnaziją Kaune. Studijavo Vytauto Didžiojo universitete ir Vienos Politechnikume. Baigė Vytauto D. universiteto technologijos fakulteto mechanikos skyrių ir įgijo diplomuoto mechanikos inžinieriaus laipsnį. Dirbo Vokietijos, Šveicarijos ir Argentinos stambiose metalurgijos firmose. Šimet atidarė savo mechaninę įmonę Avellanedoje, Anatole France 390, Sarandí. Pats išgyvenęs tremtinio nedalią, inž. J. Ramanauskas gyvai sielojasi vargstančių tautiečių likimu tremtyje ir išeivijoje. Aukštos kultūros patrijotas, jis nesvyruodamas remia tikruosius lietuvių reikalus Argentinoje.

Tardama širdingą lietuvišką ačiū, "LAIKO" Redakcija ir Administracija sveikina savo Garbės Leidėją ir linki visuomet žygiuoti pirmojoje lietuviškos kultūros ir pramonės pionierių gretose.

PIRMOJI GARBĖS RĖMĖJA

MOTERŲ IR MERGAIČIŲ DRAUGIJA "BIRUTĖ" yra pirmoji "LAIKO" Garbės Rėmėja, paaukėjusi visą spalį 24 d. parengimo pelną — 185.90 pezus — laikraščio leidimui. "LAIKO" Redakcija ir Administracija nuoširdžiai dėkoja visoms parengimo rengėjoms, režisoriui ir artistams ir linki, kad "Birutės" dr. ja vis daugiau lietuvių suburtų po savo vėliava ir savo veikla bei katalikiškai lietuvišku susipratimu vis labiau šviestų išeivijos padangėje.

NAUJI "LAIKO" RĖMEJAI

Skelbiame sekančius naujuosius mūsų laikraščio Rėmėjus (skaičiai reiškia pezus):

Gudauskas Jonas 20, Povilioniai (c. E. Rodo) 20, Vajega Jurgis (Rosario) 20, Valentinas Julius 20, Makauskas Pranas (Rosario) 15, Juknienė Angela 10, Kišonas Kazimieras 10, Kundrotas Antanas 10, Kuojis Jonas 10, Repečka Antanas 10, Stasevičius Mykolas 10, Šlikas Mykolas 7, Petrauskas Jonas 6, Bitkevičiūtė Bronė 5, Jonaitis Pranas 5, Leščinskas Alfonsas 5, Liolys Pranas 5, Mikalauskas Telesforas 5, Rymavičius Vaclovas 5, Sadukas Kazys (Córdoba) 5, Žakevičius Vincas (Rosario) 5, Bendinskas Matas (Córdoba) 4, Sabaliauskas Juozas 4, Elena P. de Casella 2, Vabolis Jonas 2, Misiūdas Ona 1.

Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems "LAIKO" Rėmėjams Redakcija ir Administracija širdingai dėkoja.

Paieškojimai

Guževičiaus Felikso, g. 1907 m. Simne ir išvykusio į Buenos Aires 1926, ieško sesuo Stanislava Guževičiūtė (vienuolė sesuo Marija Natalija): 9 Wellesley Place, Toronto, Ontario, Canada.

"Laiko" Bendradarbiai

A. Bagdonienė, poetas K. Bradūnas, E. Būzienė, rašytojas K. Čibiras, dr. F. Constantino, žurnalistas St. Devenis, J. Dultis, Alfonsas Grauslys, dr. K. Graužinis, Z. Juknevičius, poetas P. Jurkus, Kun. A. Kardauskas, poetas Juozas Kėkštas, Jadvyga Kuncaitienė, rašytoja Nelė Mazalaitė, dr. Jonas Narbutas, dr. Titas Narbutas, I. Padvalskis, J. Stankūnas, doc. Vytautas Staugaitis, Z. Stepšys, M. Tamoliūnas, J. Valentinas, A. Vilutis, dr. A. Zotovas.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame Ponams Nakučiams už išrūpinimą imigracinių dokumentų ir už suteiktą pastogę bei visokeriopą paramą Argentinoje. Taip pat dėkojame p. K. Čibirui už mūsų priėmimą Montevideo mieste, gerbiamam lietuvių klebonui kun. K. Vengrui M. I. C., p. Juan J. Delfino, p. A. Laurynui, p. J. Dulčiui, p. Tumėnui, pp. Savickams, pp. Jasams ir visiems kitiems, kuo nors mums palengvinusiems žengti pirmuosius žingsnius naujojoje tėvynėje.

Jonas, Vladė ir Laimutė Gliosai.

PARENGIMAI LIETUVIŲ SALĖJE

Brasil 835, Avellaneda

1948 m. lapkričio 13 d., šeštadienį: Argentinos Lietuvių Teatras "Garnys" naujai stato "Pabaigtuves" su įdomiais priedais. Pradžia 20.30 val. Po programos — šokiai.

1948 m. lapkričio 14 d. sekmadienį: Argentinos Lietuvių Jaunimas "Vyčiai" ruošia savo metinę šventę. 10.30 val. — iškilmingos pamaldos. 17 val. jokus pobūvis su vaidinimu ir šokiais.

1948 m. lapkričio 20 d., šeštadienį: Nuotaiingas šv. Cecilijos Choro parengimas. Programoje lietuviškų dainų koncertas, šokiai ir kita. Pradžia 21 val.

1948 m. lapkričio 21 d., sekmadienį: Aušros Vartų parapijos titulinė šventė. 10.30 val. — iškilmingos pamaldos. Po pietų bendra religinė procesija.

1948 m. lapkričio 27 d., šeštadienį: Labdaros draugija ruošia pobūvį priešadventinį vakarą. Programoje trijų veiksnių komedija "Vienturtis sūnus", šokiai ir kita. Pradžia 21 val.

1948 m. gruodžio 5 d., sekmadienį: Tuojuo po lietuviškųjų pamaldų, 11.50 val., įvyksta iškilmingas viešos "LAIKO" skaityklos atidarymas senosiose mokyklos patalpose, Mendoza 2280.

Nauji filmai apie Lietuvą. Lapkričio 20 d. "Mindaugo" draugijos patalpose, c. Napoles 4260, Berisso, p. J. Gilvydžio vadovaujamas L.K.T. "Vytis" rodo spalvotus ir garsinius filmus iš Lietuvos, kurių tarpe yra dar niekad nematyti filmai: "Žygis į Vilnių" ir "Brangiojo Tėvynė". Po filmų bus jaukūs šeimyniški šokiai.

M. T.

Laurynaitė Ona ir Buvainytė Veronika, abi iš Kražių valsč., prašomos atsiliepti šiuo adresu: Marijona Jasevičienė, calle Costanera 105, Saladillo, Rosario de Santa Fe.

Josephine Leonaitė
Ware, MASS.

EL TIEMPO Laikas

MĖNESINIS LIETUVIŲ ŽURNALAS
LEIDŽIAMAS BUENOS AIRES'E
REDAGUOJA: REDAKCINĖ KOLEGIJA
Atsak. Redaktorius: K. Kazimieras Vengras

MENSUAL LITUANO EN BS. AIRES

Director Responsable: P. Casimiro Vengras
Redakcijos ir Administracijos adresas:
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires (Argentina)
T. A. 20 - 9027

PRENUMERATOS KAINA: Argentinoje metams 10
pezų, pusei metų 5 pezai, atskiras numeris 1 pezas.
Uruguay'uje metams 4 Urug. pezai. Šiaurės Ameri-
koje ir kitur metams 2 doleriai.

Lapkritis - Noviembre 1948 I metai, Nr. 3

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Lietuviams vis labiau skaidantis po visa pasaulį, didėja pavojus nutolti ne tik nuo savo tėvynės, bet ir nuo vienas kito. Neturėdami ryšio su vienas kitu ir neveikdami išvien, pasaulio lietuviai negali sėkmingai prisidėti prie nepriklausomos Lietuvos atstatymo. Be savo nepriklausomos valstybės yra neįmanoma išlikti lietuvių tautai. Kaip kiekvieno atskiro žmogaus, taip ir tautos pirmo-

Inž. Jonas Ramanauskas, trečiojo "Laiko" numerio finansuotojas ir jo Garbės Leidėjas.

ji teisė ir pareiga yra išsaugoti Aukščiausiojo duotą gyvybę. Kaip kūdikis yra reikalingas šviesos, taip kiekvienas žmogus yra reikalingas tautai, kuri natūraliai atitinka jo prigimtį ir todėl suteikia geriausias sąlygas laisvam jo jėgų išsiskleidimui.

Štai kodėl Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas (VLIK), ilgai ir nuodugniai apsvarstęs, nusprendė pagaliau organizuoti Pasaulio Lietuvių Bendruomenę (PLB), kuri būtų tarytum tautinė pasaulio lietuvių savi-valda, sudaranti palankiausias sąlygas visokeriopai pasaulio lietuvių pažangai ir gerovei klestėti ir sujungianti viso pasaulio lietuvių pajangas pavergtai tėvynei išlaisvinti. Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas jau priėmė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Konstitucijos projektą. Galutinis PLB Konstitucijos priėmimas įvyks 1949 m. pradžioje. Iki to laiko savo pastabas bei pasiūlymus dėl PLB prašome siųsti "LAIKO" redakcijai, kuri būdingesnius pasisakymus paskelbs spaudoje ir praneš VLIKui.

PLB sąranga numatoma sekanti:

Mažiausias PLB vienetas yra PLB apylinkė, kurią sudaro nemažiau kaip 10 kurios nors vietovės lietuvių. Apylinkės susirinkime balsu teisė turi visi ne jaunesni kaip 18 metų lietuviai. Balsu teisės neturi tie, kurie kenkia Lietuviai Tautai, kurie yra priešingi Lietuvos nepriklausomybei ir kurie pritaria bolševikinei ar kitokiai Lietuvos okupacijai. Apylinkės susirinkimas vieneriems metams renka apylinkės valdybą, susidedančią bent iš pirmininko, jo pavaduotojo ir sekretoriaus, ir apylinkės kontrolės komisiją, kurią taip pat sudaro pirmininkas, jo pavaduotojas ir sekretorius. Jeigu kurioje apylinkėje yra mažiau kaip 20 pilnateisių lietuvių, tada apylinkės susirinkimas vieton valdybos renka vieną seniūną, o vieton kontrolės komisijos — kontrolierių.

PLB apylinkės grupuojamos į PLB apygardas. Apygardos reikalus tvarko apygardos suvažiavimas. Apygardos suvažiavimą suda-

PASAPORTES DE ESCLAVOS

Ya hemos escrito en oportunidades anteriores que una mayoría absoluta de emigrados bálticos, ignora y repudia las tentativas de las instituciones soviéticas y sus agentes, para convertirlos en ciudadanos de la URSS. Los lituanos y otros bálticos saben, que el desvergonzado acto es ilegal y no obligatorio, y significa una mera maniobra para consolidar la ocupación roja de Lituania, Letonia y Estonia.

Las instituciones soviéticas y los agentes directos que están a su servicio, naturalmente que no explican a los que incitan a registrarse, que los ciudadanos de la URSS pueden hasta ser deportados por la fuerza, de que pueden ser "repatriados no a sus patrias, sino directamente a la Siberia, de que sus bienes pueden ser confiscados, de que pueden ser obligados a trabajar para el espionaje soviético (policía política MVD), de que van a ser reclutados para el ejército rojo, de que pueden ser fusilados en el transcurso de 24 horas...

Poca gente del mundo civilizado sabe, que riesgo y responsabilidad tiene el ciudadano soviético. He aquí el texto auténtico de la ley, que dispone el destino de los que rehúsan volver al "paraíso":

"1. La negativa del ciudadano soviético, empleado en cualquier institución o establecimiento en el exterior, de cumplir la orden de los organismos estatales correspondientes para regresar a la Unión Soviética, será considerada pasarse al lado de los enemigos de la clase trabajadora y del pueblo y como traición.

"2. Las personas que hayan rehusado regresar a la Unión Soviética, estarán consideradas fuera de la ley.

"3. Las personas declaradas fuera de la ley tienen las siguientes penalidades: a) serán confiscados todos los bienes del acusado; b) el acusado, una vez determinada su identificación personal, será fusilado en el lapso de 24 horas" (subrayado por nosotros).

Esta ley, que no tiene similar alguna en la historia de las naciones, fué proclamada el 27 de septiembre de 1929 e incorporada al Código Penal de la URSS en la edición del año 1947.

Y así es comprensible, que para renunciar a tal "ciudadanía democrática", a veces no haya otro recurso que saltar desde el tercer piso de un consulado soviético, como en el famoso caso de la sra. Oksana Kosenkina.

Casimiro Verax

ro apylinkių pirmininkai ir seniūnai. Apygardos suvažiavimas renka apygardos valdybą ir apygardos kontrolės komisiją dvejimms metams.

PLB apygardos jungiamos į vieną PLB krašto tarybą, kuri yra vyriausias PLB reikalų tvarkytojas kiekviename krašte. Krašto tarybą sudaro kiekvieno krašto lietuvių bendruomenės dvejimms metams rinkti nariai. PLB krašto taryba renka PLB krašto valdybą ir krašto kontrolės komisiją. PLB krašto valdyba kartą per metus šaukia krašto tarybą paprastosios sesijos ir vykdo jos nutarimus.

Vyriausias PLB reikalų sprendėjas yra Pasaulio Lietuvių Seimas, kurį sudaro PLB kraštų tarybų rinkti atstovai. Kiekviena krašto taryba renka vieną atstovą. Jei krašto bendruomenėje yra daugiau kaip 5000 lietuvių, tai nuo kiekvienų 5000 lietuvių krašto taryba proporcinge sistema renka po vieną atstovą ir nuo didesnio kaip 3000 likučio — taip pat vieną atstovą. Atstovai į Pasaulio Lietuvių Seimą renkami ketveriems metams. Atstovai gali būti ne jaunesnis kaip 21 metų pilnaties lietuvis. Pasaulio Lietuvių Seimą paprastosios sesijos šaukia Pasaulio Lietuvių Vyriausiosios Valdybos pirmininkas kartą per dvejus metus. Šalia PLB Vyriausiosios

Valdybos Pasaulio Lietuvių Seimas renka ir PLB Vyriausiąją Kontrolės Komisiją. PLB Vyriausioji Valdyba organizuoja PLB Kultūros Fondą, kuriam tenka 25% bendrųjų pajamų, susidedančių iš tautinio solidarumo įnašų, aukų, palikimų, dovanų ir kitų pajamų. Kol Lietuva bus išaisvinta, visų bendrųjų pajamų 25% tenka Tautos Fondui.

Tenka pabrėžti, kad PLB jokių būdu nenaiškins veikiančių religinių, kultūrinių ar ekonominių lietuvių draugijų, bet jas rems ir skatins. Kiekvienas susipratus lietuvis šiandien negali būti abejingas PLB atšvilgiui. Visi sunkumai, koki jie bebūtu, turi būti nugaltėti, nes PLB šiandien yra žymios mūsų tautos dalies gyvybės klausimas ir jos sėkmingiausioji priemonė kovoje dėl nepriklausomos Lietuvos. Todėl nieko nedelsiant visuose lietuviškų organizacijų susirinkimuose ir parengimuose turi būti ruošiamas paskaitos ir bendri svarstymai apie Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir einama prie pirmųjų jos skyrių organizavimo mūsų kolonijose.

Steigiamuociniuose susirinkimuose ir panašiomis progomis ypačiai reikia išnagrinėti ir prisitaikinti prie kiekvienoje šalyje veikiančių įstatymų, kurie dažnai draudžia politinius sambūrius, priklausančius nuo užsienyje esančių centrų.

AUŠROS VARTAI

Neapleiski mūsų, Motinėle,
Kuri Aušros neapleidi Vartų!
Mums širdys sopančios išgėlė:
Užtark, užtarus mus tiek kartų!
Taip daug gali prieš Visagalį,
Užtark vargingą mūsų šalį!

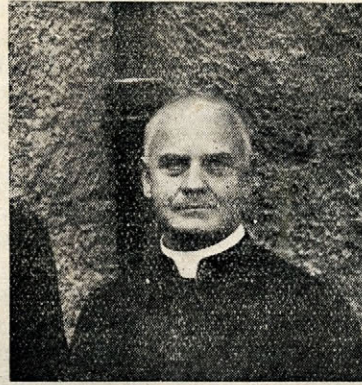
Maironis.

Lietuva neveltui yra vadinama Marijos žeme. Atrodo, kad ne tik Lietuvos gyventojai yra prisirišę prie Dievo Motinos, bet ir pati Dangaus Karalienė nuo seno mėgsta Baltojo Vyčio miestus ir kaimus. Šimtai tūkstančių kasmet aplanko stebuklingąją Dievo Motiną Šiluvos ir žemaičių Kalvarijos bažnytkaimuose, Pažaislio šventovėje ir Vilniaus Aušros Vartuose.

Pati garsiausioji ir visai lietuvių tautai brangiausioji yra Aušros Vartų Marijos šventovė, kurios metinė šventė yra švenčiama lapkričio 21 d. Nuo neatmenamų laikų žvelgia nuostabiai meilingas skausmingosios Dievo Motinos paveikslas iš kaplyčios, pastatytos

Aušros Vartai Vilniuje.

Kun. Jonas J. Jakaitis M.I.C., Generalinis Marijonų Sekretorius Romoje, Argentinos Aušros Vartų parapijos ikūrėjas.

ant senų miesto vartų, vadinamų Aušros Vartais. Kaip labai visų yra gerbiamas tas paveikslas, lengva suprasti iš to, kad ne tik žydai ir caro kareiviai, bet net raudonarmiečiai neišdrįsta praeiti Aušros Vartų gatve, kepurės nenusiėmę.

Aušros Vartų įtaka visos Lietuvos religiniam gyvenimui yra labai žymi. O nuo tautos religingumo priklauso jos dora. Nėra įmanoma bedieviškai tautai išlikti dorai. Gi be doros visa kultūros pažanga žengia į savęs sunaikinimą ir grįžta į akmens gadynę. Liūdną patirtį šaukte šaukia, kad doros netekusi žmonija veltui dirba net šventadieniais ir naktimis ir veltui stato miestus su moderniškom slėptuvėm. Sudeginti kaimai ir išgriauti miestai, masėmis išžudytųjų lavonų duobės, badu marintų vergų milijonai ir pakrikusių, visko netekusių pabėgėlių minios liudija tą vieną tiesą, kad dora yra brangesnė už viską. Ir kad religija — toji dorovės širdis ir kraujas — yra pats brangiausias žmonijos turtas, kurio netekimas yra lygus mirties sprendimui.

Gerai pasielgė Tėvai Marijonai, pastatę Aušros Vartų Marijos šventovę Argentinoje. Šiandien jau visi pastebime, kad kolonijoj mažėja tuščios rietynės, tilsta begėdiški šmeižtai ir berniški plūdimai, o plinta susipratimas, pasitikėjimas, sugyvenimas, dora ir kultūringumas. Pirmasis lietuviškas laikraštis "Aušra" niekada nebūtų atvedęs tautos į laisvės aušrą, jeigu visa lietuvių tauta nebūtų ėjusi keliu, vedančiu per Aušros Vartus. Ir mūsų kolonijai neužtekės gražesnio rytojaus aušra, jeigu bus nevykusiai bandoma eiti į ją pro kitokius vartus. Neužtekės, nes religiją ir dorą neigiantys vartai veda ne

LIETUVOS IŠVADAVIMAS ĮVYKS

PASIKALBĖJIMAS SU LIETUVOS MINISTRU PIETŲ AMERIKAI

Siemet, rugsėjo mėn., sukako 50 metų Dr. K. Graužiniui, Lietuvos Nepaprastam Pasiuntiniui ir Įgaliotam Ministrui Pietų Amerikoje. Jau greit bus dešimt metų kai jis šias pareigas eina, dabar gyvendamas Urugvajuje.

“Laiko” bendradarbis kreipėsi į J. E. Poną Ministrą su keletu klausimų, kuriais domisi visa mūsų išeivija.

1. Tamsta, Pona Ministre, gerai pažįstate Pietų Ameriką. Sakykite, ar Pietų Amerikos valstybės tebepripažįsta nepriklausomą Lietuvą ir smerkia Sovietų Sąjungos prieš Lietuvą pavartotą agresiją?

—Negalėčiau pasakyti, kad gerai pažįstu Pietų Ameriką. Į šį kontinentą buvau paskirtas pasiuntiniu prieš pat karą, o atvykau jau karui siaučiant. Todėl neturėjau galimybės plačiau pasivažinėti po Pietų Ameriką.

Porą kartų trumpam laikui buvau apsilankęs Brazilijoje, o gyvenau Argentinoje ir Urugvajuje. Tik tuodu kraštu turėjau progos geriau pažinti, o apie kitus žinau tik iš lūpų savo tautiečių bei kitataučių, kurie ten gyveno.

Jokia Pietų Amerikos valstybė nėra pripažinusi prieš Lietuvą padarytos agresijos ir visos jos tebepripažįsta Lietuvą kaip nepriklausomą valstybę.

Urugvajuje ir Brazilijoje tebeveikia Lietuvos Pasiuntinybės ir konsulatai ir tebesinaudoja visomis privilegijomis. Argentina dar porą metų užmezgė diplomatinčius santykius su Sovietų Sąjunga ir, besiruošdama pasirašyti su ja draugingumo ir prekybos sutar-

ti, sustabdė Lietuvos pasiuntinybės veiklą iki Lietuvos byla nebus išspręsta Jungtinių Tautų Organizacijoje. Tuo Argentina dar nepripažino Lietuvos prijungimo prie Sovietų Sąjungos ir net mūsų Pasiuntinybės neuždarė, o tik sustabdė laikinai jos veiklą. Panašiai, žinoma, ten buvo pasielgta ir su kitomis Baltijos valstybių pasiuntinybėmis.

—Šviesios kūrybos rytą, bet į tamsaus sunaikinimo naktį.

—Svenčiant nepriklausomybės šventę Karo muzėjaus sodelyje Kaune, kasmet buvo kartojami tautos ir jos vadų pažadai mirti už tėvynę. Jie liko netesėti, nes kai kurie mūsų vadai tada jau nėjo sakramentų ir nebelaikė stiprybės šaltiniu Išganytojo pralieto kraujo ir maldos. Todėl ir mums išeiviams pranašiskai ispėjantis yra mūsų žymaus poeto Jono Aisčio žodis apie dabartinę tautos nelaimę ir sunkų vargą, iš kurio išbrisis tik pasukdami atgal į Aušros Vartų kelią:

**Vienas kraujo lašas būt tave nuploves,
Bet varge jo vieno tu pasigedai —
Nors stiprybę sėmėm iš didžios senovės,
Liko netesėti mūsų pažadai...**

**Vieną vienas žodis būt tave apgynęs,
Bet varge jo vieno tu pasigedai, —
Nors visi žadėjom mirti už tėvynę,
Liko netesėti mūsų pažadai...**

Dr. Kazys Graužinis, Lietuvos nepaprastas Pasiuntinys ir įgaliotas Ministras Pietų Amerikai.

—Nuo to laiko Lietuvos Pasiuntinybė išsikėlė simpatingon ir draugingon Urugvajaus Respublikon ir čia tęsia savo darbą.

2. Pietų Amerikos spauda dažnai gražiai ir labai teisingai įvertina Lietuvos tragediją. Ar Pietų Amerikos valstybėse Lietuvos klausimas randa atbalsį?

Malonu, kad ir Tamstos pastebėjote, jog Pietų Amerikos spauda ir visuomenė gerai informuota apie Lietuvos tragediją.

Čia labai naudingą darbą atliko iš Lietuvos nuo pirmos bolševikų okupacijos pasišalinęs rašytojas Kazimieras Verax ir kiti mūsų

plunksnos žmonės. Daugybė jo išsėmiamų straipsnių apie Lietuvos nelaimės ir tragedijas tilpo Argentinos, Urugvajaus, Čilės, Brazilijos, Kolumbijos ir kitų valstybių laikraščiuose. Jo buvo parašytas pagrindinis veikalas "Lituania entre fuego cruzado" (Lietuva kryžminėje ugnyje), 1944 m. 477 psl. ir kitas trumpesnis veikalas "Europa o Genghis Khan?, Lituania y la URSS" 1945 m. 115 psl. Tos knygos buvo plačiai cituojamos įvairių Pietų Amerikos autorių knygose apie komunizmą. Kai kurios dalys buvo argentiniečių išleistos atskiromis brošiūrėlėmis.

Visi svarbesni dokumentai apie Lietuvai daromas skriaudas sistemingai verčiami ispanų kalbon ir platinami.

Todėl reikia pripažinti, kad Lietuvos byla yra gerai žinoma visame Pietų Amerikos kontinente ir apie tai nuolat užsimenama čionykštėje spaudoje.

3. Ką galite, Pone Ministre, pasakyti apie Pietų Amerikos kraštuose esančius lietuvius, jų veiklą, tautinį susipratimą ir pasireiškiančią antilietuvišką veiklą?

Žymesnės lietuvių kolonijos yra Brazilijoje, Argentinoje ir Urugvajuje. Tik pačiu paskutiniu laiku didesnis lietuvių pabėgėlių skaičius atvyko Venezuelon ir po keletą šeimų Kolumbijon, Čilės valstybėn ir kitur. Visos mūsų kolonijos — pirmoji dar karta, užaugusi Lietuvoje. Lietuvos nelaimės čia labai gyvai atjaučiamos ir dėl jų visu nuoširdumu siejojama si. Tik materialiai dar silpnai daugumas lietuvių įsikūrę ir todėl sunku sutelkti platesnę pagalbą savo vargstantiems broliams.

Komunistų agentai, išnaudodami šių kraštu demokratinę laisvę, varo labai smarkią akciją darbininkų tarpe. Sovietai išlaiko net specialius apmokamus agentus propagandai varyt liet. tarpe, kurie nemaža menkai susipratusių mūsų tautiečių prigauna ir suvilioja. Geriausi vaistai tokiems "tarybiniais patriotams" tai retos, bet baisios žinios iš Lietuvos. Ne vienam komunistuojančiam lietuviui jau teko patirti, kad jo tėvai ar broliai sušaudyti Lietuvoje arba "išvyko į tolimą kelionę be jokios vilties kada nors grįžti". Tačiau ir tokios naujienos nekiekvieną apakėlį išgydo. Jei kada teks jiems patiems pagyventi sovietiškame rojuje, tada tikrai išsigydys.

4. Ar yra vilties, kad Pietų Amerikos kraštai Europoje esantiems tremtiniams plačiau atvers duris. Į kurį Pietų Amerikos kraštą lietuviams būtų geriausia emigruoti?

Argentina jau suteikė virš 2000 lietuvių leidimus atvykti. Masiniai pabėgėlius priima Venezuela ir Brazilija. Duoda leidimus atvykti ir kiti kraštai. Deja. Urugvajun dar niekas iš pabėgėlių negali atvykti, nes negali asmeniškai pasiekti Urugvajaus konsulus

ir atlikti painius įvažiavimui reikalingus formalumus. (Apie tai mūsų tremtiniai buvo tiksliai informuoti).

Taigi šiuo metu jau yra galimybės gauti leidimus atvykti į Pietų Ameriką ir nemaža lietuvių jau atvyksta. Čia tenka pabrėžti kad labai naudingą darbą atlieka Lietuvių Emigracinis Komitetas Argentinoje su p. Padvalskiu priešakyje. To komiteto rūpesčiu gauti leidimai lietuviams emigruoti Argentinon ir tas komitetas ir Tėvai Marijonai teikia pirmą globą naujai atvykstantiems tautiečiams. Komiteto adresas: Comisión de Cooperación Lituana de Inmigración, calle Mendoza 2280, Avellaneda, Argentina.

Klimatinės lietuviams tinkamesnės sąlygos įsikurti yra Argentinoje, Čilėje ir Urugvajuje. Kituose Pietų Amerikos kraštuose klimatas mums, šaltų kraštų gyventojams, sunkiai pakeliamas.

Tačiau man atrodo, kad mūsų tautiečiams geriau bus emigruoti į Jungtines Amerikos Valstybes, Kanadon arba Australijon. Šiaurės Amerikoje ir Kanadoje geresnės materialinės perspektyvos ir tik ten mūsų inteligentai, neturintieji praktiškų profesijų, dar gali tikėtis rasti tinkamo darbo. Ten žymiai aukštesni uždarbiai ir daugiau iš seno gyvenančių lietuvių. Iš ten ir Lietuvon sugrįžti, pasikeitus sąlygoms, lengviau bus. Tačiau kas norės, tai ir Pietų Amerikon galės emigruoti.

5. Ar Pietų Amerikos kraštai žino ir tiki, kad Sovietų Sąjunga negailestingais trėmimais į Sibirą naikina Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmones?

Taip, Pietų Amerikos kontinentas apie tai tinkamai yra informuotas. Patys argentiniečiai dešimtimis tūkstančių buvo atsispausdinę mūsų straipsnius apie masines deportacijas ir juos plačiausiai išplatino. Apie tai buvo rašyta ir ispanų ir portugalų spaudoje ir įvairiose knygose.

Pasaulis negalės ilgai pakęsti Sovietų Sąjungos tautų žudymo nusikaltimų, negalės pakęsti tos vergų imperijos. Arba kils naujas pasaulinis karas, arba sukils rusų pavergtos visos tautos, arba Rusijos melu, nusikaltimais ir teroru paremta galybė subyrės iš vidaus. Tuomet ir mums susidarys galimybė išsivaduoti iš bolševikų jungo. Visos lietuvių tautos rusai neišnaikins, ir mes tikrai atgai vimsime savo valstybę. Lietuvos išvadavimas įvyks pačioje Lietuvoje, o tarptautinėje plotmėje didesnių sunkumų neturėsime ne tik gauti pritarimą ir pripažinimą atkurta Lietuvai, bet ir paramos galėsime susilaukti.

Aš šventai tikiu, kad rusų raudonoji galybė artimoje ateityje tikrai subyrės ir mūsų Tėvynė vėl atgaus jai priklausomą vietą laisvųjų valstybių tarpe.

St. Devenis.

MIRĖ LITERATŪROS MILŽINAS GEORGES BERNANOS

Žmonija neteko vieno iš didžiųjų savo sūnų: šių metų liepos 5 d. Paryžiuje mirė genialus prancūzų rašytojas Georges Bernanos, sulaukęs 60 metų amžiaus.

Užgeso akys žmogaus, kurio žvilgsny tilpo dieviškasis pasaulis ir kurio misija buvo — daryti viską, kad žmonija tą pasaulį matytų ir jo išsvajoto pasaulio vizijomis gyventų. Nutilo lūpos žmogaus, kuris skelbė “tiesą, pilnutinę tiesą, nieko daugiau — tik tiesą” (Péguy); žmogaus, tvirtai stovėjusio sargyboje idėjų ir idealų, sudariusių jo gyvenimo prasmę; saugojusio tuos idealus nuo natūralios ir paprastos mirties, gresiančios išniekinimu visa to, kas yra kilnu ir šventa. Iškrito plunksna iš rankų žmogaus, kuris kovojo dėl to, kad pasaulis, krikščioniškasis pasaulis, nepasitenkindamas išorumu, teorijom ir kalbom — veiktų. Nerašė tam, kad rašytų. Rašė, nes turėjo ką pasakyti.

Jo, kaip ir kitų didžiųjų vizionierių, tragizmo esmė buvo ta, kad jis neturėjo didelių iliuzijų dėl kovos pasėkų. Jis žinojo, kad nedaug yra žmonių, sugebančių jį suprasti, gi dar mažiau tokių, kurie išdrįstų jį sekti. Iš čia plaukė jo kūriniių tragiškoji patetika, kuri paskutiniuosiuose veikaluose dar labiau paryškęjo. Tai buvo patosas kūrėjo, išdidžiai atsistojusio ties mūsų gyvenamųjų paniekos laikų bedugne ir visa savo plunksnos aistra kovojusio prieš robotizmą ir žmogaus sugyvulėjimą.

Žymesnieji Georges Bernanos Romanai: “Kaimo klebono dienoraštis”, “Po vielnio saule”, “Didžiosios kapinės mėnulio šviesoje” ir k.
Red.

BERNANOS

Jau mums prisiminimų lapai nieko nebesako,
sūnau laikų negerų,
kai jūroj ir žemėj apakom
nuo kraujo žaros sukurių.
Palūžo laikai mums tie, kurie buvo
ir tie, kurie eina. Bet tie, kurie bus —
lai praneša amžiams: kovodami žuvom;
ir amžiai suklups prieš mūsų kapus.

Jau žemė apkurto nuo gaudesio būgno
ir džiaugsmo nebėr jau planetoj visoj.
Auga paniekos meto bedugnės,
ir kapinės auga mėnulio šviesoje.
Šauk Tėvą ir Sūną, lai žemėn sugrįžta,
lai pakelia žemę, ir kryžių, ir mus —
kai griūvam po skausmo skeveldrom ir plyšta
širdis ir kraujuoja parklupęs žmogus.

1946 m.

Juozas Kėkštas

Georges Bernanos

ANTANAS VILUTIS

MANO PAVASARIS

I aukštą palmės minaretą
Susėdo žvirblių orkestras ir groja —
Rodos, pranešti jie norėtų
Žemėn ateinantįjį rojų.

Baltų balandžių balerinos
Šoka dangaus vosilkose
Ir baltu džiugesiu marina
Buitį juodai prismilkusią.

Saulės pasparnėje sušilo
Visi medeliai iš netyčių
Ir jauna gyvybė skyla
Mažais pumpurais vištyčių.

Pavasarij širdin suėmęs
Gyvą gyvenimą menu:
Nemiršta saulėj juodos dėmės
Ugnis užgims iš pelenų.

Bs. Aires, 1948. 9. 19.

O mūs šventas lietuviškas žodi...

Taip B. Brazdžionis pradeda vieną savo eilėraščių. Tikrai, mylinčiam lietuvių (o kuris lietuvis juos gali nemylėti?!) lietuvių kalba yra šventa.

Ji šventa, nes jai išlaikyti mūsų senoliai tiek daug kentėjo, kraują liejo ir net gyvybę aukojo. Čia galvoju apie tą pavergtos tėvynės praeitį, kai anam šimtmečiuje per 40 metų mums rusai lietuvišką žodį spausdinti draudė; kai besiaukoją dėl lietuviybės ir tautos knygnešiai tą šventą lietuvišką žodį slapta iš Prūsų per sieną gabeno. O juk visa kova už spausdintą lietuvišką žodį, kas ji pagaliau buvo, jei ne kova už kalbamą lietuvišką žodį, taigi už lietuvių kalbą. Mylintiems savo tautą buvo aišku, kad be spausdinto lietuviško žodžio yra didelio pavojaus, kad pražus ir kalbamas lietuviškas žodis. Taigi lietuviškoji spauda stovėjo lietuvių kalbos sargyboje.

Lietuvių kalba mūsų tautai valstybinę laisvę iškovoti padėjo. Juk niekas negali abejoti, kad nebūtų atsiradę kas dėl Lietuvos laisvės kovoja, jei visi lietuviai būtų lietuviškai kalbėti nustoje. Ne veltui jau 16 šimtmetyje mūsų Daukša yra rašęs: "Ne žemės derlumum, ne drabužių įvairumum, ne šalies gražumum, ne miestų ir pilių tvirtumum gyvuoja tauta, bet labiau išlaikymum ir vartojimam savo kalbos". Jei taip buvo visada, tai tuo labiau dabar, kada lietuviai iš Lietuvos vežami išnaikinti. Jei tad laisvam pasauly neišliks daug lietuvių, kurie lietuviškai kalba ir lietuviškai jaučia, nepriklausomybės niekada neatgausime. Kalbėjimas lietuviškai tai mūsų būsimos nepriklausomybės pagrindas.

Ką tik pasakiau "lietuviškai kalba ir lietuviškai jaučia", nes gyvenimas rodo, kad kas iš lietuvių nustoja lietuviškai kalbėjęs, tas greit pradeda nelietuviškai jausti ir jau nebe lietuviu save laikyti. Lietuviškai nustoje kalbėti, mes nemirdami išmirštame. Tą be galo liūdną tiesą jau "Aušros" laikraštis savo pratarinėje skelbė: "Lietuva pamažėliu nyksta, nes nyksta jos kalba". Negi mes P. Amerikos lietuviai savos kalbos atsižadėdami tapsime savos tautos duobkasiai? Tat įsidėmėkime, lietuviškai kalbėti arba nustoti lietuviškai kalbėjus, tai tas pats ką mūsų tautai būti ar nebūti.

Seniau piktinomės, kad mūsų bajorų ir miestiečių didelė dalis sulenkėdavo. Bet kuo geresni tie lietuviai, kurie savo tarpe kalba kita svetima kalba?! Ar jie nepiktina savo tautiečių?!

Turime aiškiai suprasti ir blaiviai sau pasakyti, kad visas mūsų veikimas, vakarėliai, minėjimai ir taip toliau, tas viskas yra tik

mirštančios tautos mirties šokis, jei mūsų šeimos, o ypač gimęs išėivijoje lietuvių jaunimas nepradės savo tarpe lietuviškai kalbėti.

Reikia tautinio atsivertimo daugeliui lietuviško kraujo žmonių. Reikia, kad panašiai kaip mūsų Vincas Kudirka (mūsų tautos giesmės autorius, kuris jaunystėje lenkiškai kalbėjo) mes svetimos kalbos savo tarpe vartojimą apverktume, apgailėtume, dėl to susigėstume ir pasitaisytume.

Tat kalbėkime savo tarpe tik lietuviškai. Kalbėkime į savo vaikus tik lietuviškai. Kalbėtis savo tarpe svetima kalba, tai tautinis papiktinimas silpnesnės dvasios tautiečiams.

"Nedidelė garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savos nemokėti".

Kalbėkime lietuviškai į tuos lietuvius, kurie lietuviškai nemoka, bet truputį supranta. Lai jie iš mūsų mokosi, lai jų ausys apsiranta, lai jie įgyja drąsos lietuviškai kalbėti, mus kalbančius girdėdami.

Kalbėkime gryna, gražia, svetimybų nesudarkyta lietuvių kalba. Savigarba reikalauja iš mūsų, kad gražiai kalbėtume. Nedarkykime švento lietuviško žodžio savo spaudos lapeliuose. Darkyti lietuvių kalbą ja kalbant ar rašant, tai tautinė šventvagystė.

Šiandien Lietuvoje lietuviybė neigiama. Šiandienei Lietuvai jau greit nebus galima taikinti Maironio žodžių:

"Čia broliai artojai lietuviškai šneka,

Čia skamba po kaimus Birutės daina".

Lietuvoje lietuvių skaičius mažėja. Vis mažiau lietuviškai kalbama, vis mažiau ji girdima. Mūsų Lietuvos miestuose jau viešpatauja mums svetima kalba. Valdžios posėdžiuose jau vartojama rusų kalba. Reikia tat galingo lietuviybės teigimo kituose kraštuose, kur yra laisvė. O nėra pagrindinesnio pasisakymo už lietuviybę, kaip kalbėjimas liet. "Drąsiai lietuviškai kalbėki..." (Zauerveinas-Girėnas).

Juo mažiau jau girdima lietuvių kalba Lietuvoje, tuo dažniau ji turi būti girdima lietuvių tarpe išėivijoje.

"Liko dar mūsų kalba... tas mūsų vienintelis turtas..." — taip rašė "Aušra". Tikrai, šiandien kaip tauta visko nustojome; tik mūsų senoji ir gražioji kalba mums teliko... Tat, visko nustoje, tuo tvirčiau įsikabinkime į paskutinę ardomo lietuviybės pastatą — lietuvių kalbą.

Užmiršti savo kalbą, ją pašalinti iš savo gyvenimo, tai reikėtų tautinę savizudybę.

"O mūs šventas lietuviškas žodi..."

Tepabus mūs krūtinės užmige,

Tepradės mūsų širdys vel plakti..."

Alfonas Grauslys

ČILĖS LIETUVIAI

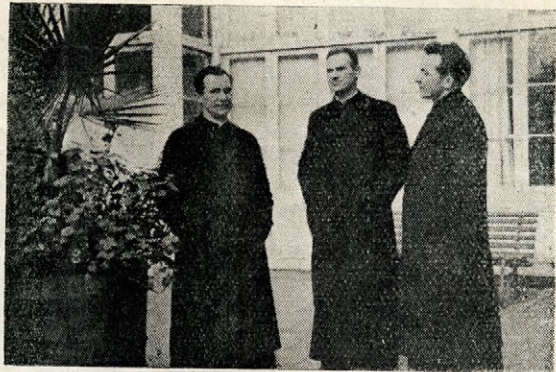
Čilė lietuviams buvo mažai žinoma, nors jos vardas visuose Lietuvos kaimuose buvo minimas, nes prieš karą daugelis ūkininkų vartojo Čilės salietrą.

Lietuviai emigrantai, tūkstančiais išsibarstę Pietų Amerikoje, Čilėje nesikūrė gal dėlto, kad ekonominės sąlygos buvo prastesnės negu Argentinoje ar Urugvajuje. Be to Čilę atskiria nuo kitų kraštų Andų kalnai. Jei vienas kitas lietuvis pripuolamai, laimės ieškodamas, ir buvo į Čilę užklydęs, tai greit persikėlė į Argentiną ar kitus Pietų Amerikos kraštus, kur daugiau susispietę lietuvių.

Čilėj ilgai gyvenęs garsus profesorius I. Domeika, kurio vardu pavadintas jo išrastas mineralas "domeikita", yra gimęs Lietuvoje. Pietų Amerikos gyventojų papročiu žmogus yra laikomas tos tautybės, kur jis gimęs. Taigi ir Domeika galima laikyti lietuviu. Tačiau jis pats čia Čilėje lietuviu nesivadino ir jo biografijoje rašoma, jog jis buvęs lenkas.

Pirmieji pastovesni lietuviai Čilėje buvo vienuoliai saleziečiai, atvykę iš Italijos. Prieš Karą Santiage gyveno saleziečių seserų vienuolyne lietuvaitė Ladygaitė, kuri vėliau grįžo į Lietuvą. Ilgiausiai Čilėje gyvenęs lietuvis yra J. Seliava, atvykęs iš Italijos drauge su saleziečiais prieš devynius metus. Prieš keletą metų atvykęs salezietis Kun. St. Pusčius drauge su saleziečių broliuku Girdžiumi buvo nusiųsti apaštalausti į Čilės Pietus — Punta Arenas. Kun. Pusčius dabar mokytojauja Punta Arenas saleziečių mokykloje.

1947 m. Santiago kardinolas parsikvietė iš Romos tris lietuvius kunigus: Ant. Kardauską, Titą Narbutą ir Joną Žvirblį. Šitie kunigai uoliai apaštalauja Santiago miesto parapijose. Kun. A. Kardauskas darbuojasi garsioje El Salvador bazilikoje, Kun. T. Narbutas be to dar dirba Ark. Kūrijos Archyve, o

Lietuviškieji misijonieriai Čilėje: (iš kairės į dešinę) kun. dr. Titas Narbutas, kun. Antanas Kardauskas ir kun. Jonas Žvirblis.

kun. J. Žvirblis Andacollo parapijoje, kurios bažnyčioje randasi stebuklingas Marijos paveikslas.

Š. m. kovo mėnesį į Santiagą atvyko vienas lietuvis stalius iš Šveicarijos. Birželio mėn. su emigrantais iš Austrijos atvyko ir šeši lietuviai, kurie jau įsikūrė Santiage ir pradėjo dirbti savo specialybėse. P. Šukštos steigia tešlainių kepyklą. Rūgpiūčio mėn. atvyko vėl šeši lietuviai: p. Postų šeima gavo darbą ūkyje, kiti apsigyvena mieste. Iš Austrijos dar ruošiasi atvykti keleta šeimų. Be to iš Romos jau atvyko kunigai: Dr. Povilas Ragažinskas ir Leonas Zaremba, o iš Anglijos buvęs Dotnuvos žemės Ūkio Akademijos prof. Dr. J. Grigas. Tokiu būdu Čilės lietuvių kolonija po truputį auga. Nors Čilės Pietuose galėtų įsikurti daugelis emigrantų, tačiau atvykstančiųjų skaičius mažas, nes Čilės valdžia tesirūpina tik specialistų imigracija.

T. A.

LIETUVIAI ŠVEICARIJOJ

Lietuviai Šveicarijoje yra susiorganizavę į Lietuvos Sąjungą, kurios centras yra Žüriche. Lietuvių sąjungos poskyris yra jau įsisteigęs ir Berne. Visi tautiečiai yra susiradę darbo, gyvena neblogai. Nedirbantieji ir vaikai yra apgyvendinti viešbučiuose ir gauna visą išlaikymą, taip pat nemokamą gydymą ligos atveju. Nors materialinės sąlygos lietuviams Šveicarijoje yra neperblogiausios, tačiau dėl netikros politinės padėties Europoje visi nori emigrot. Daugiausia yra išvykę į Argentiną. Tautiečiai Šveicarijoje gana uoliai remia tautinį fondą ir yra jau suaukoję virš 2000 frankų (frankas maždaug atitinka vieną pežą). Nemažas skaičius jaunuolių studijuoja Šveicarijos universitetuose ir yra gerai užsirekomendavę. V. Dargužas baigė pirmuoju Berno veterinarijos akademiją ir dabar ruošia disertaciją, J. Ladyga baigė Lozanos meno mokyklą ir už projektinį darbą yra gavęs kantonalinę premiją. Paskutiniu laiku studentų materialinė padė-

tis labai pasunkėjo, nes BALF'as ne visiems studentams beišgali duoti stipendijas.

Savo laiką Šveicarijoje gyvena trys lietuviai kunigai, taip pat pabėgėliai, tačiau jiems išemigravus lietuviams pasiliko be jokio dvasinio vadovo. Prieš porą mėnesių Bažnytinės vyriausybės parėdymu atvyko čia iš Romos Dr. kun. J. Navickas, kuris aptarnauja visų lietuvių Šveicarijoje dvasinius reikalus.

A. L.

MERĖ DR. J. ŠAULYS

Spalio 19 d. per Šveicarijos radiją Beromünster buvo paskelbta liūdna žinia, kad Lugane (Šveicarijoje) mirė Dr. J. Šaulys, buv. įgaliotas Lietuvos ministras Šveicarijai. Radijas trumpai paminėjo velionies diplomatinę ir politinę veiklą ir pažymėjo, kad Dr. Šaulys yra vienas iš pasirašiusių Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą.

URUGVAJAUS LIETUVAIČIŲ TREMTINIŲ VAIKAMS GLOBOTI DRAUGIJA

Š. m. rugpiūčio m. 16 d. sukako lygiai metai, kai įsikūrė virš minėta draugija. Lietuvaičių patriočių būrys, kurių skaičius nuolat didėja, uoliai darbuojasi, siūsdamos pagalbą vargstantiems mūsų tremtinių vaikams.

Čia trumpais bruožais suminėsime U. L. T. V. Globoti Draugijos darbuotės svarbesnius davinius.

Pradžioje buvo imtasi darbo rinkti aukas. Čia lietuvaitės kreipėsi ne vien į visus lietuvius patriotus, lankydamosi su aukų lapais jų namuose bei įmonėse, bet bandė kalbėti ir vietinių biznierių tarpe. Dažniausia nepavykdavo, gerūdavo atsisakymą, tačiau vienas kitas paaukojo, ypač kur buvo kreiptasi per kurio nors lietuvių protekciją. Tuo būdu lietuvių ir svetimtaučių tarpe pavyko surinkti aukų viso labo 549,50 urugv. pežų.

Be to buvo suruošta visa eilė parengimų, kuriems pradžią padarė 1947 m. rugpiūčio m. 27 d. įvykęs kino seansas gerb. p. Žukelių patalpose ir jų rūpėčiu, kurio pasėkoje gauta 140 pežų gryno pelno.

Seckantis parengimas įvyko rugsėjo m. 27 d. gražiame vengrų salione. Jį organizavo ir finansavo gerb. mūsų kolonijos veteranas p. J. Musteikis, o prisidėjo visa kolonija. Šio parengimo grynas pelmas 129,40 pežų sumoje taip pat buvo visas paskirtas tremtinių vaikams šelpti.

Spalių m. 26 d. Liet. Kultūros Draugijos patalpose įvyko jauki arbatėlė, kuriai visus užkandžius pagamino bei paaukojo, indus suskolino ir visu būdu pasirūpino pačios draugijos narės. Trumpa dainų bei muzikos programa pajvairino pobūvį, kurs atnešė kryo pelno \$ 94,80.

Lapkričio m. 9 d. lietuvių mokyklos šventės metu vieno tautiečio p. J. Karoso pagamintas puikūs tortas buvo rifuojamas liet. tremtinių vaikų naudai. Gauta 25 pežai.

Pagalios gruodžio m. 4—7 dienomis Tarpt. Vaikams Globoti Sąjungos Urugvajaus Skyrius surengė grandiozinį kermesą vieno geriausių Montevideo restorano patalpose ir jį supančiam sode. Mūsų draugija, kurios valdyba dalyvauja šioj Sąjungoj, kaip Lietuvių Sub Komitetas, visu entuziazmu stvėrėsi darbo ir labai gražiai šiame kermese pasirodė, įrengdama originalų lietuviško gonkelio stiliaus kioską, kuriame buvo pardavinėjami įvarūs suaukoti rankdarbiai, jų tarpe nemaža tautiškų juostų, kurios ypatingai kreipė svetimtaučių dėmesį. Be to kioske veikė butelių lošimas, kurs taip pat davė gražaus pelno. Viso labo šios šventės metu buvo tremtinių vaikams uždirbta 251,20 urugv. pežų.

Visas šias pajamas surinkus ir dar pridėjus 200 pežų, kurie pavyko išrūpinti kaip parama iš Tarpt. Vaikams Globoti Sąjungos Urugvajaus Skyriaus Lietuvių Sub-Komitetui, susidarė suma 1389,90, kuri buvo nutarta snaudoti užperkant tiesiai iš fabriko urmo kainoms mėsos konservų vad. Corned Beef.

Šalia to buvo renkami dėvėti drabužiai bei avalinė. Čia kolonija parodė savo gerą širdį ir gražu

buvo matyti, kaip kiekvienas stengėsi ką nors, dažnai dar sau reikalingo paaukoti, kad tik pridengus šalančius Europoje tremtinius, o vienas avalinės dirbėjas p. J. Vitkevičius nepagailėjo paaukoti net 24 porų naujų batelių. Tuo būdu surinkta 6 dėžės drabužių bei avalinės viso maždaug 800 pežų vertės.

Už suaukotus pinigus buvo nupirkta 70 dėžių Corned Beef konservų po 48 skardines kiekvienoje dėžėje. Tuo būdu buvo sudaryta graži 76 dėžių siunta, kuri Tarpt. V. G. Sąjungai tarpininkaujant ir jai persiuntimo išlaidas padengiant, buvo adresuota Lietuvių Raudonajam Kryžiui Vokietijoje. Dar daug teko rūpintis, daug po visokias įstaigas bėgioti valdybos narėms, iki gavo visus reikalingus leidimus, bet pagaliu 1947 m. gruodžio m. 23 d. olandų linijos laivą "Aldabi" išplaukė pirmoji Urugvajaus lietuvių tremtinių vaikams paaukota siunta. Neseriai gautomis žiniomis ji pilnoj tvarkoj pasiekė Vokietiją ir L. R. Kryžiaus išdalinta labiausiai pašalpos reikalingiems lietuvių tremtinių vaikams.

★

Vasaros atostogoms praėjus, Urugvajaus lietuvaitės su nauja energija ėmėsi darbo, nes jos žino, kad mūsų tremtinių padėtis Vokietijoje nei kiek nepagerėjo ir pagalba jiems vis dar labai reikalinga.

Gerą pradžią ir vėl padarė 1948 m. birželio m. 21 d. įvykęs kino seansas gerb. pp. Žukelių dėka ir jų kino salės patalpose, kurs sutraukė daug lietuviškos publikos, nes be poros vietinių filmų buvo rodomas dar ir lietuviškas p. J. Gilvydžio maloniai paskolintas nepriklausomybės laikų filmas. Gryno pelno gauta \$ 176,25.

Dar prieš tai vieno U. L. Kultūros Draugijos patalpose įvykusio pobūvio metu buvo rifuojama p. Svečiulienės paaukota meniškai išsiuvinėta pagalvėlė ir gauta iš to \$ 31,50.

Ypatingai gerai pavyko ir daug gražaus pelno davė š. m. rugsėjo m. 5 d. surengta arbatėlė, kurios metu kalbėtojų sujunginti tautiečiai suakoja arti 200 pežų. Pridėjus įžangos bilietų ir loterijų pajamas surinkta \$ 375.—.

Seckantis parengimas namatomas š. m. spalių m. 13 d. 16 v. 30 m. Tai bus naujas įdomus kino seansas mūsų didelio labdario ir patrioto p. Žukelio salone, kurio metu, be kitų filmų, pamatysime ir vėl p. Gilvydžio naujų Lietuvos vaizdų.

Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugijos Valdyba šio metu skubiai rengia ir rūpinasi išsiųsti naują tremtinių vaikams siuntą, kuri numatoma susidėsianti iš ryžių ir riebalų ar mėsos konservų. Ji numatoma išsiųsti š. m. spalių m. pabaigoje.

Kadangi svarbu yra kuodaugiausia produktų vietinį žygiu nusiųsti, kviečiami visi tautiečiai, kiek kas gali, šiam svarbiam tikslui aukoti ir nedelsiant tai padaryti. Aukas įgaliota priimti Draugijos išdėmė p. L. Miniauskiene, tarpininkauja gi visos Draugijos narės.

L. G.

Karo žinovai dažnai samprotauja, kaip atrodytų Amerikos karas su Sovietais.

Pasiekę nacių pergale, visi sąjungininkai palaipsniui sumažino savo karo pajėgas ir visą savo dėmesį sukaupe atsistatymui bei kasdieninio gyvenimo reikmenų gamybai. Vieni tik sovietai toliau sparčiai ginklavosi ir palaipsniui didino savo karinius išteklius, nes jiems raudonarmiečių išlaikymas nieko nekainuoja. Visuose kituose pasaulio kraštuose kariams yra duodamas tinkamas atlyginimas, ir todėl didelių armijų išlaikymas per ilgesnį laiką priverstų kraštą prie ekonominės krizės.

Dabartinė Sovietų kariuomenė yra padalyta į 5 armijas, kurios gali veikti savarankiškai. Vakarų armija susideda iš 750.000 vyrų, kurių 250.000 yra Vokietijoje. Šiai armijai vadovauja maršalas Rokossovskis, kurio būstinė yra Insterburke, Rytprūsiose. Šiaurės armijai vadovauja maršalas Vorosilovas. Ją sudaro 220.000 karių ir 1.500 lėktuvų. Jos veikimo plotas tęsiasi nuo Murmansko ligi pietinių Baltijos krantų. Rytų armijai vadovauja maršalas Malinovskis, kurio žinioje yra ir transsibirinis geležinkelis su Čita. Kaukazo armija yra sutelkta Kaukazo žibalo versmių srityse, o Pietų armija užima plotą tarp Krimo ir Odesos. Visos penkios armijos turinčios 200 divizijų su dviem milijonais karių.

Be to, Sovietai turi prisigaminę apie 25.000 lėktuvų, kurių 14.000 yra tinkami karo veiksmams. Sovietų karo laivyną sudaro 200-300 povandeninių laivų, 500 minosvaizdžių ir mažesniųjų laivų. Iš sunkiųjų laivų turi du naujus lėktuvnešius po 22.000 tonų su 60 lėktuvų kiekviename. Be to dar turi tris senesnius lėktuvnešius, o du naujus stato po 35.000 tonų. Turi taip pat 16 sunkiųjų kreiserių, 6 lengvus kreiserius ir 65 naikintuvus. Laivynui priklauso apie 600.000 karių. Šalia oro ir jūrų laivyno Sovietai dar turi gerą artileriją ir daugybę neblogų tankų. Nereikia taip pat užmiršti, kad Sovietų pajungtuose kraštuose taip pat yra žymių karinių pajėgų: Jugoslavijoje — 350.000 karių, Lenkijoje — 200.000, Vengrijoje — 50.000, Albanijoje — 60.000, Bulgarijoje — 60.000, Rumunijoje — 100.000 ir Čekoslovakijoje — 160.000.

Amerika turi nepalyginamai didesnę ir tobulesnę pramonę. Tik apie 1960 metus, jeigu viskas gerai seksis, Sovietai pasieks tokio pramonės lygio, kokį turėjo Šiaurės Amerika 1904 metais. Nepalyginama Amerikos persvara yra ir jūrose. Amerikie-

čių karo aviacija nėra menkesnė už Sovietų savo kiekybe, tačiau jos kokybė toli pralenkia ne tik Sovietų orlaivius, bet ir juos aptarnaujančius žmones. Pastaruoju metu, kada Sovietai vis labiau ėmė grūmoti karu, J. Amerikos valstybės tik vieno oro laivyno penkmečio planui yra numačiusios pasakiškas sumas: net 75 milijardus dolerių (tuo tarpu kai Maršalo plano penkmetis Europai atsistatyti tesiekia 15 milijardų dolerių). Tačiau didžiausia Amerikos ir jos sąjungininkų persvara yra atominės bombos turėjimas. Kiek šiandien Amerika turi atominų bombų yra griežčiausia karinė paslaptis, tačiau karo vadai yra patenkinti pagamintuoju kiekiu.

Kilus karui, menkos Amerikos sąjungininkų jėgos turėtų ko skubiausiai trauktis iš Vokietijos. Amerikiečiai atengtųsi išlaikyti bent Ispaniją, D. Britanijos salas, Graikiją, Pietų Italiją su Sicilija ir Šiaurės Afriką. Rusija lengvai galėtų užimti Prancūziją, Vokietiją, Šiaurės bei Vidurio Italiją, Graikiją, Turkiją, Dardanelus ir Persiją. Pirmasis Amerikiečių rūpestis būtų patikrinti Amerikos kontinento saugumą ir išsaugoti stiprias jūrų bei oro laivyno tvirtoves Europoje Sovietų pramonei bei susisiekimo tinklui griauti. Šiam tikslui amerikiečiai vartotų ilgojo skridimo bombonešius, kurie turėtų prisiskverbti pro sovietų naikintuvus ir radar tinklus. Puolimas vyktų iš Anglijos salų, Ispanijos, Portugalijos, Pietų Italijos, Šiaurės Afrikos, Norvegijos, Kinijos bei Japonijos. Būtų stengiamasi sunaikinti Sovietų pramonės Centrus Vokietijoje, Čekoslovakijoje, Juodosios jūros pakrantėse, Kaukaze ir Uralo pramonės srityje. Šiam Sovietų pramonės bombardavimui būtų naudojamos naujausios gamybos neatominės bombos. Kadangi atominės bombos pagaminimas labai brangiai atsieina, tai jos būtų pavartojamos tik lemiamuoju momentu ir tikrai ten, kur jos galėtų padaryti didžiausių nuostolių prieš kariniams ištekliams. Bombardavimo pradžioje Amerikiečiai turėtų labai žymių nuostolių lėktuvais ir žmonėmis, bet juo tolyn, juos nuostoliai mažėtų, nes Sovietų apsigynimas palaipsniui silpnėtų, panašiai kaip ir antrajame pasauliniame kare su Vokietiais.

Karo žinovai yra įsitikinę, kad naujojo karo pradžioje, kaip savu laiku naciai, taip ir sovietai turėtų žymių laimėjimų. Tačiau pamažu jie būtų priversti jų netekti, ir galutinė pergalė neabejotinai būtų Amerikiečių bei jų sąjungininkų pusėje.

V. R.

VAKAR IR ŠIANDIEN

Nuo 1925 iki 1929 m. emigracija iš Lietuvos buvo visiškai laisva. Tuo pasinaudodamos, daugelis mūsų sesučių lietuvių paliko savo gimtąjį kraštą, savo tėvus, seseris, brolius, gimines ir pažįstamus ir, kupinos gražiausių vilčių, išvyko į svetimą šalį laimės ieškoti.

Nemokėdamos kalbos, nepažindamos vietos papročių ir gyveno sąlygų, jos kruvinai vargo ir kovojo dėl duonos kąsnio. Daugis savo atsineštos energijos ir įgimtų gabumų dėka tą kovą laimėjo, bet buvo ir tokių, kurios dėl savo nepatyrimo pateko į blogų žmonių rankas ir žuvo klystkeliuose. Tai pastebėjusios, labiau susipratusios lietuvaitės pradėjo organizuotis ir eiti viena kitai į pagalbą.

1931 m. gegužės 25 Argentinoje įsikūrė Lietuvių Mergaičių Globos Draugija, kurios tikslas buvo teikti katalikiškai moralinę, socialinę ir kultūrinę paramą lietuviams mergaitėms ir moterims Argentinoje. Tam tikslui draugija darydavo dažnus susirinkimus, rengdavo grynai lietuviškus kultūrinius parengimus bei pobūvius ir visais būdais palaikydavo gražius lietuviškus papročius. Pramogų pelnas, narių mokestis ir gaunamos aukos buvo naudojamos lietuvių šelpimui ir darbo netekusių šeimų pagalbai. Nevienas naujai atvykęs lietuvis bedarbis anais laikais susilaukė draugijos pagalbos.

Praslinkus dviems metams, 1934 m. draugija įsigyja Aušros Vartų Dievos Motinos vėliavą ir pasi-

veda jos globai, kad geriau galėtų tarnauti Dievui ir Tėvynei. Garsindamos lietuvių vardą, draugijos narės organizuotai dalyvavo Tarptautiniame Eucharistiniame Kongrese Buenos Aires. Be to kasmet viešai dalyvauja Dievo Kūno procesijoje, surengia keliones į Lujan'ą ir suruošia savo metines iškilmingas pamaldas.

Nuo 1935 m. ruošia Motinos dienos minėjimus su vaišėmis motinoms pagerbti. 1936 m. Dr-ja vedė Moterų skyrių "Švytyryje", o 1940 m. Motinos dienos proga išleido gražų vienkartinį leidinį. Be to dar buvo surengtas visuomeninis Moterų teismas, Lietuvaitės diena ir Tautinių rūbų, audinių bei rankdarbių parodos.

1939 m. A. L. Mergaičių Globos Draugijos vardas tapo pakeistas į Argentinos Lietuvių Mergaičių ir Moterų Draugiją "BIRUTĖ". Draugijos tikslas ir veikimo kryptis pasiliko toji pati.

Kaip anksčiau, taip ir šiandien "Birutės" draugija su visu lietuvišku nuoširdumu paduoda ranką naujai atvykstančioms į šitą šalį sesėms ir užtikrina, kad senosios išėivės nemažiau už jas jaučia tremties dalį ir yra priblokštos tu pačių kančių ir ilgesio, kuris nelaidžia užmiršti tolimos tėvynės ir sielotis jos likimu. Visą mūsų tautą ištikusios nelaimės akivaizdoje šiandien mums reikia būti dar labiau susiorganizavusioms ir drąsiai stoti vienai už visas ir visoms už vieną. Mes žinome, kad naujai atvykusios ir atvykstančios mūsų sesės supras mus ir mūsų darbus ir prisidės prie mūsų po ta pačia vėliava dirbti išvien Dievui ir Tėvynei.

"Birutės" dr-jos valdyba ir "Tyliosios karžygės" parengimo artistai bei rengėjai. Iš kairės į dešinę sėdį: Kun. P. Garšva M. I. C., A. Bagdonienė, M. Šantarienė, M. Žekienė, U. Šileikienė; stovi: A. Paršelis, Maslaveckas, K. Misiūnas, I. Valentinavičius, A. Matukas, B. Deveikis, E. Noreikienė, E. Bublėnė, J. Povilonienė, V. Biknevičiūtė, V. Jakubkienė, Z. Juknevičius, A. Žekytė, V. Jusaitis, N. Povilonytė, E. Poviloniukas ir Paliulioniukas.

Politikos Apžvalga

Harry S. Truman perrinktas J. A. Valstybių prezidentu. Lapkričio 2 d. įvyko pats žymiausias šio mėnesio politinis įvykis — J. A. Valstybių prezidento rinkimai. Rinkimus laimėjo demokratų partijos kandidatas Harry S. Truman, gaudamas 23.079.050 balsus. Jo varžovas respublikonų kandidatas Thomas Dewey surinko 21.094.756 balsus. Beto 30 valstybių buvo išrinkti gubernatoriai demokratai ir tik 18 valstybių gubernatoriais bus respublikonai. Tiek atstovų, tiek senato rūmose demokratai gavo daugiau negu po pusę visų vietų ir todėl galės pravesti visus norimus įstatymus. Sąryšyje su H. S. Truman laimėjimu yra laukiama, kad atsistatydins J. A. Valstybių sekretorius Marshall, gynybos ministras Forrestal, vidaus reikalų ministras Krig ir prekybos ministras Sawyer. Jų atsistatydinimo priežastis esanti nukrypimas nuo Trumano linijos.

Jungtinių Tautų pilnatis sesija iki šiolei dar nieko gero nenutarė. Rusija vetavo Saugumo Tarybos nutarimą Berlyno klausimu, o Vakarų Sąjungininkai, laukdami J. A. Valstybių prezidento rinkimų, dar neapsisprendė dėl tolimesnių žygių Berlyno reikalu. Izraelio valstybė nenori paklaustyti Saugumo Tarybos įsakymo pasitraukti iš naujai užimtų vietovių Negev miesto srityje, Palestinoje. Nemalonus Sovietų Sąjungai buvo ir 11 jos okupuotų valstybių atstovų įteiktas skundas Jungtinių Tautų pilnatis sesijos pirmininkui. Tame skunde 100.000.000 pavergtų žmonių vardu Sovietų Sąjunga kaltinama dėl užpuolimo, tautų valios klastojimo ir masinio trėmimo.

Kinija didžiausiame pavojuje. Sovietų Sąjungos apginkluoti Kinijos komunistai jau spėjo užimti visą Mandžiūriją su jos sostine Mukdeno. Šimtai tūkstančių tautinės Kinijos kariuomenės pateko į nelaisvę arba skubiai traukiasi smušti. Vienuolika komunistų gerai apginkluotų armijų greitai veržiasi tolyn Pengwu ir Nanking kryptimi. Visame krašte didelis susiūdinimas ir ekonominė netvarka. Nesugebėdama kontroliuoti susidariusios kritiškos padėties, vyriausybė nutarė atsistatydinti. Daugelis stebėtojų yra nuomonės, kad tai yra įžanga į visišką Čiang-Kai-Šek Kinijos žlugimą. Bet kokia pagalba jai šiandien esanti pavėluota. Ar pasiseks Čiang-Kai-Šek'ui ir šį kartą išgelbėti Kinija, parodys netolima ateitis.

Tautų Teisių Lyga už Lietuvą. Š. m. gegužės 31 d. Tautų Teisių Lyga surengė įpatingą konferenciją Paryžiuje Lietuvos ir kitų pabaltijo tautų teisei padėčiai iširti. Įžanginėje kalboje Lygos pirmininkas Jean Texcier pareiškė: "Šį vakar mes susirinkom prisiminti dramą Baltijos kraštų, pirmųjų Vokietijos-Sovietų Sąjungos pakto aukų... Jau aštuoneri metai kai tie kraštai įžengė į sovietinę naktį, kurioj tespinksi viena klaidi Marso spalvų žvaigždė". Sekė Lietuvos Vykdamosios Tarybos Pirmininko ministro Vaclovo Sidzikausko ilgas pranešimas apie sovietų smurtą ir dabartinę padėtį Lietuvoje.

Jis pabrėžė, kad „sovietų vyriausybės tvirtinimas, esą lietuvių tauta savanoriškai atsisakusi savo laisvės, kad prisijungtu prie jai visiškai svetimos eurazinės bendruomenės, yra skaudus įžeidimas tautos, kuri daugiau negu įrodė savo gilią laisvės meilę, savo nepajudinamą prisirišimą prie tautinių tradicijų, — tautos, sudėjusios tiek aukų dėl tų pačių principų, dėl kurių didieji Vakarų Sąjungininkai taip pat praliejo daug kraujo ir paaukojo daug gyvybių". Po to kalbėjo didelis Lietuvos draugas Ernst Pezet, kuris apgailestavo, kad "karą laimėjusios demokratijos nedrįsta atvirai pažvelgti faktams į akis ir reikalausti, kad būtų atstatyta laisvė tautų kaip Baltijos tautos. Jos bijo!" Tačiau "Baltijos valstybės nėra išėjusios iš tarptautinės bendruomenės, jos tabėra nudenės tarptautinės teisės objektas ir subjektas; norim ar nenorim, Baltijos valstybės tebėra tarptautinės politikos elementas... Aš esu tikras, kad kaip ten bebūtų, tėra laiko, — o kitiems ir drąsos — klausimas, kada jūsų senosios dorybės įžiebs naujas žvaigždes. O Kadangi jūs esate tikinti katalikiška tauta, aš tą karštą linkėjimą jums perduodu jūsų garbinamos Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motinos ženkle". Konferencija baigėsi vienbalsiu nutarimu visais būdais judinti Lietuvos ir kitų Baltijos tautų nepriklausomybės klausimą spaudoje ir atitinkamose tautinėse bei tarptautinėse įstaigose.

Nesiliauja streikai Prancūzijoje. Jau antras mėnuo kaip tęsiasi neramūs streikai visoj Prancūzijoje. Vidaus reikalų ministras Moch pareiškė turįs dokumentų, kurie aiškiai įrodo, kad Prancūzijos streikai vyksta pagal kominformo įsakymą.

Nauji bėgliai iš SSSR gilumos. Spalių 20 d. iš tolimos Ukrainos atskrido du sovietų karininkai ir nusileido Amerikiečių zonoje Austrijoje. Atvykęs sovietų agentas 9 valandas iškiniėjo juos grįžti į Sovietų Sąjungą, bet jie griežtai atsisakė. Korespondentams pareiškė, kad ilgiau nebegalėję pakešti bolševikiškos santvarkos ir nepakeliamos vergijos. Karininkų nuomone, bent 70% sovietinių piliečių bėgtų iš raudonojo "rojaus", jeigu tik galėtų.

Sovietai organizuoja komunistišką kariuomenę iš vokiečių. J. A. Valstybių generolo Clay pareiškimu, sovietai organizuoja komunistinę vokiečių policiją, kuri greitai pasieksianti apie 400.000 žmonių ir jau dabar yra apginkluota tankais, sunkiomis kanuolėmis ir priešlėktuviniais pabūklais. Tik kariuomenė, o ne policija gali turėti tokius ginklus. Kai ši komunistinė vokiečių kariuomenė bus pakankami galinga perimti valdžią sovietinėje Vokietijos zonoje, tada raudonoji armija pati pasitrauks ir pasiūlys tą patį padaryti Vakarų Sąjungininkams. Tai patvirtina ir Korėjos pavyzdys.

Kas tuojau užsimoka prenumeratą, tas remia "LAIKĄ"!

Kas ilgai delsia, tas jam kasa duobę...

Urugvajaus žinios

JAUTRUS LIETUVOS PRISIMINIMAS TARP- TAUTINIAME KONGRESE

MONTEVIDEO. — Spalių pabaigoje čia įvykusiam Tarptautiniame Kongrese prieš alkoholizmą nepriklausomai Lietuvai atstovavo Min. Dr. K. Graužinis. Kongresas prarastas šūkiu: "Per blaivybę į naują pasaulį ir geresnį gyvenimą". Be P. Amerikos šalių, buvo dar atstovaujamos Jungt. Amerikos Valstybės, Lietuva, Šveicarija ir Prancūzija.

Spalių 27 d. Dr. K. Graužinis skaitė tema: "Alkoholis kaip tautos naikavimo priemonė". Kongreso dalyviai su ypatingu susidomėjimu sekė iškeltus faktus apie carų pastangas Lietuvoje drausti blaivybės sąjūdį ir remti svaiginamųjų gėrimų prekybą. Trumpai pavaizduotas ir bolševikų vykdomas lietuvių tautos naikinimas.

Buvo jaudinas momentas, kai po Min. Dr. K. Graužinio paskaitos Peru atstovė Angelina R. de Brown pasiūlė čia pat susitelti minties malda už nekaltai kankinamus Lietuvos žmones. Pirmininkui ir visiems dalyviams sutikus, keliomis giliomis tylos minutėmis buvo išreikšti užuojautos jausmai Lietuvai ir lietuvių tautai. Keletas labai įžymių asmenybių susidomėjo Casimiro Verax knyga "Lituanía entre fuego cruzado".

Kongreso paskaitos bus ispaniškai atspausdintos atskiram leidinyje.

Rep.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė

Esame gavę Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto priimtą projektą: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Konstitucija. Projekto skelbėjai pageidauja, kad pasaulio lietuvių spauda ir organizacijos pasisakytų dėl tobulesnio lietuvių bendruomenės susitvarkymo. Pastabos laukiamos iki 1949 metų pradžios, kad VLIK'as, priimdamas galutinę konstitucijos tekstą, galėtų į jas atsižvelgti.

Trumpai tariant, norimoji kurti PLB (Pasaulio Lietuvių Bendruomenė) būtų tarytam tautinė lietuvių savivalda, kuri nenaikina veikiančių lietuvių draugijų, bet jas remia.

Be bendrųjų nuostatų, konstitucijos projektas susideda iš šių skyrių: 1. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės apylinkė, 2. Apygarda, 3. Krašto Taryba, 4. Krašto Valdyba, 5. Seimas, 6. Vyriausioji Valdyba, 7. Kontrolė, 8. Lėšos, 9. Kultūros Fondas, 10. Garbės Tiesmas, 11. Pereinamieji nuostatai.

Šiuo projektu numatytoji PLB santvarka būtų gana paini ir jos vykdymas galėtų susidurti net su juridinėmis kliūtimis, ypač P. Amerikoje. Bandymai organizuoti pasaulio lietuvių bendruomenę daugiau pasisekimo turėti, atrodo, galėtų tarp naujų lietuvių tremtinių, o ne tarp senesniųjų išėivių, dažnai įpratusių tik į smulkias vietines draugijėles.

Bendrieji PLB nuostatai, žinoma, priimtini visiems tikriems lietuviams — vistiek kur jie bebūtų ir kaip besiorganizuotų.

K.

LIETUVOS DRAUGAI URUGVAJUJE

Kultūriniam suartėjimui ir Lietuvos laisvės bylai remti Urugvajuje įsikūrusi Kultūrinė Demokratinė Urugvajiečių-Lietuvių Sąjunga (Alianza Cultural Democratica Uruguayo-Lituana) savo veiklos metinei sukakčiai paminėti rugsėjo 7 d. surengė jaukų pobūvi, kuriame dalyvavo tokios žymios asmenybės, kaip antikomunistinių knygų autoriai prof. Victor Dotti ir Dr. Lauro Cruz Coynola, prof. Reina Reyes, Dr. Julio C. Mourigan, Lietuvos Min. P. Amerikai Dr. K. Graužinis su Ponia ir kiti.

Urugvajaus ir Lietuvos himnų buvo pasakyta keletas kalbų, kuriose urugvajiečiai pareiškė kenčiančiai lietuvių tautai daug simpatijų ir visą moralinę paramą. Savo ilgesnėje kalboje Dr. K. Graužinis dėkodamas šiems kilniems Lietuvos draugams, vėliausiaisiais iš tėvynės daviniais pasiremdamas, pavaizdavo tragiškas lietuvių partizanų kovas, patriotų trėmimą į Sibirą, Baltijos šalių sovietinimą ir kolonizavimą rusais. Ministras išsireiškė tarsi stiprią viltį, kad bolševizmo naikinamoms tautoms išsivadavimas jau artėja.

P. Šačikauskas perskaitė laisvųjų lietuvių ir jų draugų vardu deklaraciją, reikalaujančią pavergtoms tautoms teisingumo ir laisvės. Ši deklaracija, visų dalyvių pasirašyta, buvo atspausdinta žymesniuose Montevideo dienraščiuose, lygiai kaip paminėtas net su iliustracijomis pats pobūvis. Įžymus, vyriausybei artimas "El Día" Dr. K. Graužinio kalbą persispausdino ištiesai. Sąjungai pirmininkauja žurnalistas J. P. Martinez Bersetche.

K.

Lankėsi "LAIKO" ats. redaktorius. K. K. Vengras, Tėvų Marijonų Vyresnysis ir Argentinos lietuvių klebonas, trumpam laikui buvo atvykęs į Montevideo. Spalių 16 d. P. Žukelio kine "Selecto" lietuvių tremtinių vaikų naudai buvo rodomi filmai, ir ta proga gerb. Svečias iš anapus La Platos žiūrovams tarė gyvą žodį apie Argentinos lietuvių veiklą ir jų pastangas padėti tremtiniais.

Rep.

PATRIOTISKAS JAUNIMAS

Montevideo. Urugvajaus lietuvių jaunimo draugija "Vytis" savo trejų metų veiklos proga rugsėjo 25 d. surengė Tautos šventės paminėjimą. Programą pradėjo komedija "Kurčiu žentu". Sekė Lietuvos Min. P. Amerikai Dr. K. Graužinio istorinė paskaita apie didingą Lietuvos senovę ir K. Čibiro kalba apie pilkuosius tautos didvyrius. Pavaizdavęs knygnešių, savanorių, sukilėlių, partizanų ir tremtinių heroizmą, kalbėtojas kietais žodžiais pasmerkę lietuviškai kalbančius Maskvos patriotus.

Solistės Liucija Grišionienė ir Magdė Zaganavičiūtė, akompanuojant Julietai Santos Vidal, puikiai padainavo Šopeno, Šuberto ir lietuviškų kūrinių. Jau nuolis Ed. Grėbliūnas išpūdingai padeklamavo Laisvės Varpus. Vytiečiai susilaukė šiltų sveikinimų. Jiems dabar pirmininkauja P. Markevičius.

Rep.

Žinios iš Kordobos, Berisso ir Brazilijos

CORDOBA

Žedonių dukrytės krikštynos. Š. m. spalį 10 d. Pranas ir Ona Žedoniai pakrikštijo savo dukrytę Oną-Bertą. Po šv. krikšto apeigų netolimoje šv. Ramon Nonato bažnytelėje, tėvų namuose įvyko lietuviški pietūs. Gausiai sukviesti svečiai, lietuviai ir argentiniečiai, kurių tarpe buvo ir vietos parapijos vikaras, Eralio A. Moreno, prie nuo įvairiausių valgių "lūžtančių stalų", besišnekėdami, dainuodami lietuviškas dainas ir beklausydami radio, užtruks pas Žedonius iki vėlaus vakaro, vienu kartu "atlikdami" ir pietus ir vakarienę.

Ypatinga giedra ir linksmos, gražios nuotaikos pataikymu pasižymėjo kūmai: Valerija Bendinskienė ir Jonas Timošas (Kordobos Susivienijimo skyriaus pirmininkas).

Su dideliu malonumu tenka pažymėti, kad Kordobos susivienijimiečiai sudaro gana darnią ir gražiai sugyvenančią lietuvišką šeimą. Lietuvio būdo savybės: draugiškumas ir vaišingumas — čia tikrai žydi. Didžiai prie to prisideda visuomeninis veiklumas pirmininko J. Tumošo, jo padėjėjų P. Meilučio, K. Sado, V. Šulco ir visų organizacijos narių. S.

Pavykusi loterija. Kordobos Susivienijimas, kaip savišalpos organizacija, norėdamas praturtinti organizacijos išdą, neseniai buvo suorganizavęs Loteriją. Išstatyta du fantai: medžiaga vyriškai eilutei ir riksiniis kryželiis su grandinėle. Loterijos bilietų viso buvo išleista 500. Dalis jų (150) išplatinta Centre (Bs. Airese), likusieji tarp Kordobos lietuvių ir argentiniečių. Atskaičius visas išlaidas, gryno pelno gauta 269 peza. Prie loterijos paruošimo ir jo pravedimo daugiausia pasidarbavo P. Meilutis ir J. Tumošas. S.

BERISSO

Idomios "Truco" varžybos. Spalį 4 d. pasibaigė "Mindaugo" draugijos suruoštos "Truco" žaidimo varžybos. 1-ąją premiją — du laikrodžius — laimėjo K. Marcinkevičius ir B. Barbera, 2-ąją premiją — dvi auksines plunksnas — išlošė J. Dalinda ir J. Hall. 3-oji premija — dvi auksuotos plunksnos — teko J. Stockūnui ir Br. Marcinkevičiui, 4-oji premija — du medaliu — atiteko J. Jasevskui ir V. Auguliui. 5-ąją premiją — du medaliu — išveržė M. Žemaitis ir J. Jordan, 6-ąją — taip pat du medaliu — J. Kulakauskas ir L. Rymavičius. 7-oji premija teko A. Rymavičiui ir L. Ivaškevičiui. Spalį 9 d. dr-jos pirmininkas p. P. Razanskas iškilmingai įteikė premijas jų laimėtojams. M. Tamoliūnas.

"Jaunikis iš Kauno". Spalį 9 d. Berisso Mindaugiečiai viešėjo pas S.L.A. Lanus su vaidinimu "Jaunikis iš Kauno". Be to pačių vaidintojų prie išvykos prisidėjo visas būrys berisiečių, kurie atvyko dviem dideliais autobusais-pulmanais. Visi vaidintojai: V. Stundžia, A. Marcinkevičienė, A. Adamonienė, M. Petronienė, O. Glemžienė ir P. Strolia riblikai jau iš seno yra pažįstami kaip gabūs artistai, ir šį kartą prijuokino visus iki ašarų. Prie komedijos pasta-

tymo daug prisidėjo p. M. Žagrakalis ir Br. Marcinkevičius. M. Tamoliūnas.

Iškilmingas Rasės dienos minėjimas. Spalį 11 d. "Mindaugo" draugija nuosavose patalpose suruošė iškilmingą Rasės dienos minėjimą su vietos tautine pūta — "Comida Criolla". Apie dviems šimtams pūtos dalyvių draugijos vardu šventei pritaikintą reikšmingą kalbą pasakė miesto valdybos narys J. Jordan. Po jo kalbėjo vyriausias Buenos Aires provincijos savišalpiųjų organizacijų direktorius dr. A. Napoli, aukštai įvertindamas kultūrinį lietuvių veikimą. Sekė Berisso miesto valdybos pirmininko dr. M. Flores, provincijos deputato p. A. Proia, La Platos miesto valdybos nario p. J. Basal, "Mindaugo" dr-jos pirmininko p. P. Razansko ir p. K. Norkaus kalbes. Baigiamąjį padėkos žodį tarė p. A. Rymavičius. Garsiai p. N. Raubino muzikai griežiant, šventės dalyviai ir rikištieji svečiai linksminosi iki ankstyvo ryto. Apie šitą minadugiečių minėjimą gražiai atsiliepė vietinė spauda ir visa Berisso kolonija. M. Tamoliūnas.

BRAZILIJA

PINKLĖS BRAZILIJOS LIETUVIAMS

Kadangi Brazilijoje komunistinis veikimas draudžiamas ir SSSR konsulatų nėra, "Darbas" vilioja Brazilijos lietuvius dėl sovietišku pasų kreiptis į kažkokį Kotik Montevidejuje. Adrese nurodoma rusų konsulato neminėti, matyt, kad Brazilijos policija dėmesio į tokią korespondenciją neatkreiptų.

Moskvos agentų į nelaimės įstumti komunistuojantieji Brazilijos lietuviai dabar stačiai nežino, ką daryti. Vienas tokių klausia: "Ar galima SSSR konsulatui pasiųsti lietuviško paso nuorašą, padarytą pas vietos notarą"? P. Kotik per "Darbą" tam vargšui atsako: "Ne. Tarybinis (rusiškas) pasas išduodamas tik tai remiantis Lietuvos pasu ir jis nebegrąžinamas. Joks nuorašas todėl neturi jokios vertės... Dvieju šalių pilietybės jūs negalite turėti"... Rep.

PRASTAS RUSIŠKŲ PASŲ BIZNIS

Dar niekur laisvajame pasaulyje komunistų partijos taip atvirai neatstovavo Sovietų konsulatus, kaip Argentinoje ir Urugvajuje. Čia lietuvių kalba prirašomi rusiški laikraščiai atvirai skelbia, kad "dėl užsiregistravimo sovietiniais piliečiais galima kreiptis į mūsų organizacijos bustines (nurodomas adresas), kuriose yra paskirti asmenys šiuo reikalu patarnauti."

Nežiūrint tos visos talkos sugundyti lietuvius išeivius tapti Sovietų Rusijos piliečiais ir pažadų grąžinti juos į Lietuvą, kiek teko girdėti, iki šiol užsiregistravo tik vienas kitas nepataisomas komunistas. Kiti ir komunistai nediršta lietuviškų pasų pakeisti rusiškais, kurie jiems galės atstoti nemokamą bilietą į bolševikišką vergiją.

Įdomu, kad didžiosios raudonosios žuvys, kaip Sandleris, pačiame saugiausiame savo kišeniuje tebesinėioja dar lietuvišką pasą... Mat, visi tie Salomonai kur kas gudresni ir atsargesni už lietuvišką kraujo, bet akiai suklaidintus Pilypus...

BUENOS AIRES – AVELLANEDOS ŽINIOS

“PABAIGTUVĖS” LIETUVIŲ TEATRE

Šių metų spalio 9 d. Lietuvių Teatras “Garnys” davė naują spektaklį Lietuvių Salėje Avellanedoje. Pirmąją programos dalį sudarė poeto J. Krumino scenos vaizdelis, pavadintas “Tėviškės ilgesys mums rodo kelią”. Apie mieląją tėvyškės gamtą pakaitomis deklamavo aktoriai Marija Mikalčiuvienė ir Juozas Valentinas. Nuotaikos paryškinimui kai kuriuos žodžius vykusiai lydėjo lietuviškų dainų melodijos iš užscenio.

Daug gyvesnė buvo antroji spektaklio dalis — “Pabaigtuvės”. Tekstas, režisūra ir pastatymas — J. Valentino. Chormeisteris — Vytautas Kerbelis, Tautinių šokių ansamblio vadovas — Vytautas Namikas. “Pabaigtuvių” turinys labai paprastas: Seniai ūkininkai (J. Kuncaitienė ir J. Valentinas) laukia grįžtant rugiapiūtės talkos. Pro vartus, su dalgiais ir grėbliais, grįžta jaunimas pabaigtuvių švesti. Mergina (B. Kerbelienė) įteikia varpų vainiką, o vaikinai (A. Matukas) visiems paprašo alučio su užkandžiais. Jaunimas vaišinasi, dainuoja. Ypačiai visiems patinka tautiški šokiai: Kubilas, Aušrelė, Polkutė su ragučiais, Zuikelis, Mikita, Kalvelis. Vykęs buvo ir senių ginčas, kurio užsikrėtusios mergaitės pradėjo pašiepiančiai dainuoti prieš vyrus, o vyrai nemažiau sąmojingai atsikirsti mergaitėms.

Gyvai primindamas lietuviškus papročius, šokius ir dainas, “Pabaigtuvių” vaizdelis tėvynės išsilgusiems žiūrovams patiko. Nekalbant apie atskirų aktorių vaidybinį meną, kuris šiame vaizdelyje, atrodo, yra antraeilis dalykas, vis dėlto norėtusi palinkėti, kad ateityje būtų daugiau kreipiama dėmesio į dramą kirčiavimą ir aiškia tarseną (ypačiai dainuojant). Tai, kas scenoje ir į ausį sakoma, turi būti taip tariama, kad vis dėlto girdėtų visa salė.

Teko patirti, kad “Pabaigtuvės” bus kartojamos Lietuvių Salėje š. m. lapkričio 13 d.

Dramuta.

“Tylioji Karžygė”. Spalio 24 d. Moterų ir Mergaičių dr. ja “Birutė” surengė jauką popietį Lietuvių Salėje Avellanedoje. Po A. Bagdonienės atidromsios kalbos ir dr. jos dvasios vado kun. P. Garšvos M. I. C. įvedamojo žodžio sekė patriotinis scenos vaizdelis “Tylioji Karžygė”. Jame vaizduojama ne tik savanorių ir partizanų gyvybės auka dėl tėvynės, bet ir tylioji auka senelės motinos, išleidžiančios savo sūnus į karą, ir jaunos lietuvaitės, liekančios namų židinio saugoti arba einančios kartu savo sužeistųjų brolių slaugyti. Tyliosios karžygės — motinos rolėje gražiai pasirodė V. Jakubkienė. Su nemažesniu įsijautimu namie liekančią Onytę pavaizdavo A. Žekytė ir brolių savanorių slaugę Gražutė — V. Biknevičiūtė. Tris brolius savanorius suvaidino publikai jau pažįstami geriečiai Jaunimo dr. jos artistai: J. Valentinavičius, A. Matukas ir B. Deveikis. Simpatingas buvo Onytės sužadėtinis V. Jusaitis, bet kiek perlėtas studentas — Maslavec-

kas. Nuo jų neatsiliko ir savanoris K. Misiūnas, kuris žadėjo kiekvieną nepataikytą priešą užmušti buožė. Prie visumos gerai derinosi ir likusieji vaidintojai: N. Povilonytė našlaitės rolėje, Poviloniukas su Paliulioniuku vaikučių rolėse, A. Paršelis ir kiti — karių rolėse, pp. Noreikienė, Šantarienė ir Biblionienė — pabėgėlių moterų rolėse. Prie bendro sklandumo daug prisidėjo ir naujas rėfleris — J. Gliosas. Veikalo režisūra ir pastatymas — Z. Juknevičiaus.

Šalia vaidinimo buvo pravesta ir įdomi lietuviškų rankdarbių ir k. loterija. Visas iš parengimo gautas grynas pelnas — 185.90 pezai — tapo paaukotas “LAIKO” leidimui.

P. K. B.

SPORTAS

KREPŠINIO RUGTYNĖS TARP ARGENTINIEČIŲ KLUBC “ESTRELLA BLANCA” IR MŪSŲ KOMANDOS “GRANDIS”

27:26 (12:12)

Spalio mėn. 21 d. 21 val. “Estrella Blanca” sporto aikštėje žengė pirmuosius žingsnius naujai gimusi lietuvių krepšinio komanda “Grandis”, sužaisdama draugiškas rungtynes su argentinų krepšinio komanda “Estrella Blanca”.

Rungtynės praėjo gyvai, kovingoj nuotaikoj. Nors mūsiškiai nežymiai pralaimėjo, bet atsižvelgiant į sąlygas (žaidimas prie blogos šviesos, neįprastai maža aikštelė ir t.t.) reikia pabrėžti, jog tiek žaidimo stiliumi, tiek pačiu žaidimo lygiu pasirodė pranašesni mūsiškiai.

Tikimės, kad naujoji komanda netrukus dar geriau susižais tarpusavy (ko pastebimai trūko) ir galės dar sėkmingiau varžytis, skindama laurus Lietuvai.

Taškus laimėjo: “Grandis”: Arlauskas — 10, Bandžius Vl. — 8, Bandžius J. — 6, Cepelevičius E. — 2. “Estrella Blanca”: Barreiro — 12, A. Aguirreo — 6, Martinez — 5, E. Aguirreo — 2, Pervengua — 2.

Žiūrovas.

“Grandis” nugali “Sarmiento”

66:38 (31:24)

Š. m. spalio 30 d. vėl pasirodė krepšinio komanda “Grandis”, sužaisdama draugiškas rungtynes su Saramandri “Sarmiento” klubo komanda. Šį kartą mūsiškiai be didesnio vargo laimėjo rungtynes beveik dvigubu skirtumu 66:38 (31:24). Taškus pelnė: E. Cepelevičius 22, A. Arlauskas 17, Vl. Bandžius 12, J. Bandžius 12, Petraitis 3.

Stalo teniso turnyras

Spalio 31 d. “A. L. Balso” patalpose įvyko stalo teniso turnyras. Trejetas dalyvių buvo tikrai verti dėmesio, tai A. Antakauskas, laimėjęs I-ą vietą, Petraičius (tik ka atvykęs iš Austrijos) ir A. Šimkus. Po rungtynių pirmą vietą laimėjusiam buvo įteikta dovana — lietuviškos knygos.

Teko girdėti, jog greitai laiku įvyks šachmatų turnyras.

Rep.

PAIEŠKOJIMAI

Adomavičiūtės Uršulės, kil. iš Serdūkų km., ieško pusseserė Magdalena Paužaitė-Serkuvienė. **Aksimavičiaus** Bronislavo ir **Aksimavičiūtės** Jadvygos iš Sionių km. ieško pusbrolis Jankevičius Jeronimas. **Andruškevičiaus** Petro ir **Andruškevičiūtės** Onos ieško šleiteris R. V. ir Kalvelytė-Šleiterienė Emilija. **Balsio** Antano iš Kubilių km. ieško jo brolio Juozo sūnus Balsys Jonas. **Baždragio** Povilo iš Javydonių km. ieško pusbrolis agronomas Andrašiūnas Ignas. **Deleraičio** Kazimiero iš Storiukų km. ieško sesuo Dorelaitytė-Laurinaitienė Ona. **Durulio** Kazimiero, **Leščinsko** Eugenijaus, **Dzikaičių** Kazimieros ir **Marijonos** iš Josvainių m. ieško Leonavičius Eugenijus. **Gedrimo** Prano ir **Šiauliauskaitis**-Gedrimienės, **Naraveckio** Stasio ir **Gečo** Adomo iš Užvenčio m. ieško Jasdauskas Pranas. **Jankausko** Stasio iš Traukėnų kaimo ieško švogeriš Vasiūnas-Vasiliauskas Stasys. **Jarockio** Vaclovo ir **Jarockytės** Onos iš Kuršėnų ieško pusbrolis Jarockis Juozas. **Jasiūnaitės** Marijonos iš Vikelių kaimo ieško giminitė Koscelauskaitė-Šulskienė. **Kanapinsko** Juozo iš Survilikiškio m. ieško pusbrolis Jančiauskas Jonas. **Kazakevičiūtės** Antaninos iš Ilgakaimio ieško pusbrolis Dr. Med. **Kazakevičius** Juczas. **Kazicko** Prano iš Drūsėnų km., **Prievelio** Antano iš Užpalių valsč. ir **Varago** Antano iš Ubagų km. ieško Mališauskas Ciprionas. **Leniauskų** Prano ir **Elenos** iš Nevarėnų valsč. ieško Gaudešienė Vincė. **Markulevičių** Vlodo ir **Marijos**, **Markulevičiūtės** Vandos ir **Jadvygos**, **Gružausko** Stasio ieško Gružauskienė Elena. **Mataičio** Kazimiero ir **Mataitienės-Banilienės** Emilijos iš Radviliškio valsč. ieško Dundienė-Techleraitė Ona. **Nagliaus** Juozo iš Žagarės valsč. ieško Čeputis Klemensas. **Pečiukonio** Jono iš Dargužių km. ieško Jankauskas Jonas. **Pečiulių** Kazio ir **Vinco** iš Siesikų valsč. ieško Verbickas Povilas. **Petkutės de Rzepeki** Irenos ir **Matučio** Prano iš Barstyalių km. ieško Dambrauskas Vincas. **Vasiliauskaitės-Jankauskienės** iš Luokės ieško brolis Vasiūnas - Vasiliauskas Stasys, **Gudonių** ir **Petro** ir **Povilo** iš Šiculių apskr. paieško pusbrolis Černiauskas Antanas.

Dukicnės-Jankauskaitės Konstancijos ir jos sūnaus **Vytauto** iš Lampėdžių km. ieško brolis Jankauskas Eduardas. **Galbuogio** Prano iš Raudonės valsč. ieško Simanavičius Stasys ir **Zaleckaitė-Hasiene** Rožė. **Jaugos** Antano iš Akmenės m. ieško Šurkaitė-Reimerienė Anelė. **Mickevičiaus** Aloyzo iš Kauno ieško Zukauskas Vytautas. **Pulmonytės** Juzės iš Stakių m. ieško **Zaleckaitė-Hasiene** Rožė. **Sebeckio** Jeronimo iš Josvainių valsč. ieško **Zarankaitė** Emilija. **Stasaičio** Prano iš Šimkaičių km. ieško **Simanavičius** Stasys. **Tumo** Jono ir **Griganavičiaus** iš Kovarsko valsč. ieško giminitis **Kačionis-Kačinskis** Pranas.

Paieškomieji asmenys prašomi neatidėliojamai kreiptis į "LAIKO" redakciją: calle Mendoza 2280, Avellaneda. Redakcija suteikia smulkesnių žinių apie ieškančiuosius ir jų dabartinius adresus.

PAIEŠKOMI ASMENYS:

Augustinaitis Albertas, Albertavičius Leopoldas, Balaišiai Jurgis ir Antanas, Bubelis Kristijonas, Buišas Petras, Glemža Stepas, Gružauskas Stasys, Ivanauskienė - Stasiukaitytė Mikalina, Jokubaitis Pranas, Jonušaitis Jonas, Kačinskis Mykolas, Kaminskas Telesforas, Kotovas Lauras, Karalius Kazimieras, Kudlinskaitė, Karanauskaitė Bronė, Kraft Otto, Mikėlaitis Konstantinas ir Marytė, Morauskienė - Šarkaitė Marijona, Markulevičius Vladas, Marija, Vanda ir **Jadvyga**, **Matschulat Otto**, **Neniškis Juozas**, **Neniškytė A.** (studentė - smuikininkė), **Naruševičiai** Petras, **Kazys** ir **Pranas**, **Paulauskas** Antanas, **Petkevičiūtė** Elena, **Ramonai** Juozas ir **Pranas**, **Staškūras** Juozas, **Skrudodys** Antanas, **Stalauškas** Leonardas, **Ukrineitė** Uršulė, **Urbonavičius** Jonas, **Voras** Augustinas, **Zlatkus** Juozas, **Zavistauskienė** **Bučinskaitė** Magdalena, **Žemaitis** Eduardas, **Žemaitis** Antanas.

Viršpaminėtus paieško jų gimines. Dėl smulkmenų prašoma kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę, calle 21 de Setiembre 2511, 6. p., Montevideo, Uruguay. Asmeniškai galima teirautis kasdien, išskyrus šventadienius, priėmimo valandomis nuo 9 iki 12 val.

Montevideo, 1948 m. X. 9 d.

Pasiuntinybė.

Atsiųsta paminėti:

Kazys Bradūnas, Maras. Poema. Išleista Bavarijeje, 1947 — lietuviškosios knygos keturišimtaisiais metais, 47 psl. **Ilustracijos** Telesforo Valiaus. **K. Bradūnas** yra daug žadantis talentas, šioje eilėraščių knygoje lyriško epų forma atkūręs vieną iš įdomiausių maro legendų Lietuvoje.

KATALIKŲ BENDRUOMENĖ "SAN BONIFACIO"

Parūpina imigracijos leidimus ir teikia įvairius patarimus. Kreiptis pirmadieniais, trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 10 iki 12 v. **25 de Mayo 140, II-22.** — Skubiu atsitikimu kreiptis tiesiog į: **Srta. Catalina Hoss, "Patagonia Hotel", Suipacha 119, I, cuarto 4.**

DIPLOMUOTA MODISTĖ MAGDALENA TUMOSIENĖ

Priima įvairius sezoninius ir proginius užsakymus

Sarmiento 510

Avellaneda

"LIETUVOS AIDAI"

Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 30 min.

Radio Mitre LR6

Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIĐŲ
Dirbtuvė – Parduotuvė

Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Kaimos labai prieinamos.

Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberdi 933 T. E. 60-2784
Buenos Aires

Baldų Fabrikas

Gaminami visų rūšių ir stilių baldai

Antanas Girdauskas

Savininkas

Hernandarias 1721 Buenos Aires

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo

Dirbtuvė.

Priima įvairius užsakymus

Antanas Barzdžius

Savininkas

Av. Alvarez Jonte 1657, Bs. Aires. T. E. 59-5248

FOTO EMILIJA

ATLIEKAMI ĮVAIROS FOTO DARBAI
EMILIJA JASIUKYNIENĖ

Savininkė

Nogoya 2969, Villa del Parque. T. E. 50-7319

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė

Gaminami nauji ir taisomi seni batai

JUOZAS ŠNIPAS

Savininkas

Cabildo 651 — Villa Porvenir — Avellaneda

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas

JUOZAS KUČINSKAS

Savininkas

Grał. Roca 4700 Avellaneda

DIPLOMUOTA MODISTĖ
DANUTĖ GILVYDIENĖ

Rio Cuarto 3244
Buenos Aires

Didelė ir moderniška moteriškų rūbų
siuvykla

Modas Survila

Darbas atliekamas sąžiningai, meniškai
ir punctualiai

Esmeralda 823

Buenos Aires

T. E. 31-8446

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS "LIT"

Didelis pasirinkimas. Išpildomi įvairūs užsakymai. Pristatome į visas miesto dalis.

Savininkas:

Jonas Aukštikalnis

Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelią šitai pramonės šakai Argentinoje

Posadas 23, Avellaneda. T.A. 20, Wilde 7831
(aukštuma Av. Mitre 4500)

LIETUVIŠKA VALGYKLA -- RESTORANAS

Skanus įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus ir greitas patarnavimas

Savininkas

KAZIMIERAS DUDA

Pedro de Mendoza 2117 T. A. 21 - 2952

FOTO STUDIJA

Fotografijų didinimas. Įvairių rūšių portretų gaminimas. Fotografuoja švenčių,

vestuvių ir kitas iškilmes

Savininkas

Stanislovas Antanavičius

Av. Pavón 1869

Avellaneda

KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ

Priima įvairius užsakymus. Darbas atliekamas sąžiningai ir gražiai

Savininkas

M. ŠLIKAS

P-je. Blandengues 3015 (altura H. Cortes 650)
Avellaneda

Lietuviška įvairių prekių Krautuvė

Savininkė:

JULĖ SKURAUŠKAITĖ

Lietuviai, remkite savo tautiečius, pirkdami jų prekes!

Brasil 915, kamp. Mendoza

Avellaneda

Metalo išdirbinių fabrikas

Gaminama įvairūs varžtai ir kitoki metaliniai išdirbiniai automatinėmis mašinomis ir dideliu kiekyje

Emilija T. de Čekanauskas

Brandzen 2645

T. A. 22 Avellaneda 8535 ir 4258 — Sarandi

MAŠINŲ FABRIKAS

Šaltam metalo apdirbimui

**KNIEDŽIŲ, VARŽTŲ IR VERŽKELIŲ
FABRIKAS**

Vladas Urbietis

Savininkas:

C. Morón 3596 (Alt. Pavón 3500), Lanus
T. A. 241, Lanus 0116

Mechaninė dirbtuvė

Veržeklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės
Savininkas:

Inž. Jonas Ramanauskas

Anatole France 390, Sarandi, Avellaneda

Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas
Gaminama automatinėmis staklėmis

Inž. Jonas Čekanauskas

Brandzen 2555 - Avellaneda - T. A. 22-9264
T. A. Particular: 22, Avellaneda 7812

MECHANINĖ DIRBTUVĖ

Įvairiems darbams. — Įvairiausi pritaikymai, padangų ir stabdžių keitimas. Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai.

J. Sudnius ir D. Reale

Entre Rios 1866, Buenos Aires - T. A. 23-0903

VITRINŲ FABRIKAS

Įvairiausi moderniški įrengimai vaistinėms, drabužių parduotuvėms, barams ir t. t.
Savininkas:

Kazimieras Kaminskas

Trelles 1545-47 Buenos Aires
T. A. 59, Paternal 3675 ir 1918

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA 'EUROPA'

Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilnių paruošimui

Jonas Motekūnas

Savininkas

Curupayti 230-32 - Gerli F.C.S. - Avellaneda
T. A. 241, Lanus 0933

Lietuviškas kėdžių fabrikas

Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams

Bronius Eidukonis

Savininkas

Salta 265, Sarandi F.C.S. T. A. 22 - 5461

Didelis Kėdžių Fabrikas

Gaminamos įvairių rūšių kėdės dideliais kiekiais. Darbas atliekamas sąžiningai ir punctualiai
Savininkai:

Šulnis ir Geigas

Chile 765 — Humberto I 1956

T. A. 20 - 9578 Avellaneda

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS

Dirbamos įvairaus stiliaus stiprios kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams

Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis

Savininkai

Quilmes 184, Bs. Aires, T. A. 61, Corrales 4570

KĖDŽIŲ FABRIKAS

Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. Didelis pasirinkimas.

JUOZAS JUŠKA

Savininkas

R. Gutierrez 1948 - Avellaneda - T. A. 22 - 5137

Pirmaeilis Moterų Grožio Salonas

KIRPYKLA "LA RUBIA"

Savininkė:

ONA KASPARIENĖ

Soler 3441 Bs. Aires T. A. 79, Gómez 2528